

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 6 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.738.

Zaščiteni kmečki dolžniki pred važno odločitvijo

Prejeli smo:

Kakor smo že zadnjič poročali, prinašajo dodatki k uredbi o ureditvi kmečkih dolgov v finančnem zakonu, ki ga je nedavno sprejela narodna skupščina in jih bo te dni sprejel tudi senat, s čimer bo sprememba uredbe uzakonjena, prav važne ukrepe za naše gospodarstvo, tako za dolžnike kakor za upnike. Z novimi predpisi bo namreč dano dolžniku na prosto voljo, ali dovoli denarnemu zavodu, da ga izroči Privilegirani agrarni banki ali pa ostane še nadalje dolžnik dosedanjega denarnega zavoda.

Na prvi pogled kaže, da tukaj ni mnogo premišljevat, saj imajo dolžniki polna ušesa o pravicah Privilegirane agrarne banke, kako bo izterjevala preko davčnih uprav letne obroke. Prav živo so govorili zastopniki denarnih zavodov na raznih sestankih in pisali po časopisju o rubežnih in celo bobnu za zamudne plačnike pri banki. Nobena juha pa ni tako vroča, kakor se kuha, in pravijo, da celo sam vrag ni tako črn, kakor ga slikajo. Videli smo, da je z novo uredbo odgoden plačilni rok za prvi rok. Mimo tega določa uredba o ureditvi kmečkih dolgov za primer slabe letine odgoditev plačila zapadlega obroka. Jasno je, da je bilo treba v korist dolžnikov samih napraviti konec potuhi, kakor so nekateri mislili doslej, češ: nič ne bo treba plačati. Z izterjevanjem preko davčne uprave se bodo dolžniki pač morali spet naučiti, da je gospodarska nujnost plačevati poleg obresti tudi vsako leto del dolga ali, kakor se to pravi s tujo besedo, dolg amortizirati. V Švici se bavijo prav zdaj na primer z zakonskim načrtom, ki bi določal obvezno amortizacijo vseh vknjiženih dolgov.

Nastane vprašanje, pod kakšnimi pogoji bi mogli ostati kmečki dolžniki pri dosedanjih denarnih zavodih. V dodatku k uredbi o ureditvi kmečkih dolgov je jasno, povedano, da veljajo tudi za ta primer vse določbe uredbe z vsemi ugodnostmi, ki jih nudi prevzetim zaščitnim kmečkim dolžnikom Privilegirana agrarna banka: znižanje dolga za primeren odstotek (največ do polovice), obrestna mera 4,5% in odplačevanje dolga za dobo 12 let. Bodo pa mogle naše zadruge prevzeti na svoja ramena takšna bremena, čujemo vpraševati zadruznike. Da najdemo pravi odgovor na to vprašanje, moramo pogledati, v kakšen položaj pridejo naše denarne zadruge, če izročijo dolžnike Privilegirani agrarni banki. Uredba določa, da nosi država 25% nezmanjšane dolga, zadruge morajo kriti iz svojih rezervnih skladov ostanek dolžniku odpisanega dolga. V kolikor rezerve ne bi krile odpisov, prevzame primanjkljaj država. Privilegirana agrarna banka bo vračala zadruham v obrok in sicer polovico prvotnega dolga v gotovini po 3 odstotnih obrestih v štirinajstih enakih letnih obrokih, mimo tega pa bo plačevala banka zadruham v roku 20 let na državo odpadli delež znižbe (25 odstotkov prvotnega dolga) namesto v gotovini v obveznicah, ki se bodo obrestovale prav tako po 3 odstotke. Izguba na obrestih v višini pol drugega odstotka pri banki izročeni dolžni-

kih, ki bodo plačevali banki 4,5-odstotne obresti, znese v 14, odnosno 20 letih tretjino prvotnega znižane dolga. Koliko bi znašala izguba pri obveznicah, je težavno reči, vendar pa naš skušnje učijo, da lahko znašajo okoli polovice tudi izgube med imensko (nominalno) in dejansko vrednostjo teh obveznic. Tako imajo zadruge za izročene kmečke dolžnike računati ne glede na izgubo pri rezervnem skladu z okroglimi 30 odstotki izgube prvotnega nezmanjšane dolga. Če ostanejo kmečki dolžniki prostovoljno pri njih, odpade za denarne zavode ta dejanska izguba, kajti denarni zavodi bodo lahko pobirali od zaščitnih dolžnikov 4,5-odstotne obresti prav kakor banka, in sicer vse v gotovini. Dolg bodo dobili vrnjen v celoti že v 12 letih, ne pa šele v 14, odnosno 20 letih.

Zato menimo, da je nov položaj, nastal

z dodatkom k uredbi o ureditvi kmečkih dolgov, za zadruge ne le sprejemljiv, temveč naravnost ugoden, saj bi jim celo pri črtanju vseh kmečkih dolgov na polovico, ostali rezervni skladi malo prizadeti, če bo država tudi denarnemu zavodu krila 25 odstotkov službe. Ker bo pa mnogo dolgov zmanjšanih za manj kakor polovico, bodo denarni zavodi na boljšem.

Nastane vprašanje, če naj torej vsi kmečki dolžniki ostanejo kar lepo pri svojih domačih denarnih zavodih. Kakor marsikje se tudi tukaj ne da kar na splošno odgovoriti z da ali ne, temveč je treba to prepustiti vsakemu, da sam določi svojo usodo po starem reku: Kakor si boš postlal, tako boš ležal. Le na eno opozarjamo vse naše zadruge dolžnike. Če ostanejo pri domačih zadrukah, ki ne bodo šle pod zaščito, morajo še nadalje nositi neomejeno jamstvo (to se pravi jamstvo z vsem premoženjem) pri zadruhi. Če preidejo k Privilegirani agrarni banki, pa mine članstvo in tudi jamstvo pri zadruhi. Splošna gospodarska korist je vsakakor, da ostanejo dolžniki pri svojih dosedanjih denarnih zavodih.

Denar bratovskih skladnic naj ostane doma

»Službene Novine« so objavile 10. t. m. naredbo ministra za gozdove in rudnike Jankovića, da morajo glavne bratovske skladnice v bodoče vlagati denar pri Državni hipotekarni banki. Naredba pravi med drugim: Na podlagi zakona o ureditvi vrhovne drž. uprave uredbe o organizaciji ministrstva gozdov in rudnikov in pravil bratovske skladnice odredjam zaradi večje varnosti za bratovsko skladnico kot socialno ustanovo, da morajo vse glavne bratovske skladnice v državi v bodoče svoj denar, katerega bodo dajale na obrestovanje, vlagati izključno pri Državni hipotekarni banki v Beogradu ali njenih podružnicah. Ze vloženi denar pri zasebnih banovinskih, sreskih, občinskih ali mestnih denarnih zavodih pa morajo prenesti v državno hipotekarno banko v najkrajšem času.

Bratovske skladnice so doslej vlagale svoj odvišen denar v denarne zavode v domačih banovini, zlasti v samoupravne hranilnice. Pa ni nikdar nihče podvomil v to, da denar ne bi bil varno naložen. Zato je ta ukrep, ki je tako rekoč padel z neba, nepotreben. Povrhu pa bo pomenil občutno izgubo za naš denarni trg, saj je znano, da privilegirani denarni zavodi le malo svojega denarja dajo v promet pri nas.

Prav čuditi se moramo, da je do takega odloka sploh moglo priti v času, ko je pri nas toliko jadikovanja o pomanjkanju denarnih sredstev, ki bi opljojala naše gospodarstvo. Slovensko gospodarstvo je v stiski, zato bi mu bilo treba pomagati z vsemi možnimi sredstvi.

Za osrednjo zadružno mlekarno v Ljubljani

Pri Mikliču v Ljubljani so se zbrali v nedeljo mlekarji na pobudo Zveze mlekarjskih zadrug v Ljubljani in razpravljali o vprašanju, kako izboljšati slovensko mlekarstvo v korist proizvajalcev in rabnikov. Govorniki so se v glavnem sklicevali na ljubljanske razmere zaradi tega, ker jim je gradivo o njih na razpolago in ker bo ugodna rešitev tega vprašanja lahko za zgled ostalim krajem dravske banovine.

Za predsednika sestanka je bil izvoljen g. Lovro Novak iz Naklega pri Kranju, ki že dolgo let deluje za povzdigo našega mlekarjskega zadružništva. Predsednik je dal besedo mestnemu zdravniku dr. Misu, ki je predaval o mleku in narodnem zdravju. V uvodu

je dr. Mis poudaril, da poraba mleka kaže, kako prosvetljen je posamezen narod. V naprednih državah je uživanje mleka najbolj razširjeno. Ker je pa mleko pripravno sredstvo za prenašanje bolezni, se mora s tem baviti tudi zdravnik, da z izboljšanjem zdravstvenih razmer obvaruje ljudsko zdravje. Zdravstvenim predpisom ustrezno pridobivanje, shranjevanje, prevažanje in razpečevanje mleka je najtežavnejša naloga v prometu hranil. Tako je na primer v ameriškem mestu Oregonu, kjer so bili zdravstveni predpisi najstrožji in je bila predpisana sterilizacija (s katero se uničujejo bolezenske klice), nekoč obolelo 487 ljudi, izmed katerih jih je umrlo 12. Preiskava je dognala, da je oku-

ženje povzročil za angino oboleli moški, ki je polnil steklenice s steriliziranim mlekom. To je samo en primer, ki kaže nevarnost nečistega mleka za človeško zdravje.

Uživanje mleka nudi človeku največ možnosti, da ostane zdrav. V mleku so vitamini A, B, C in D, ki pospešujejo rast in preprečujejo razne bolezni. V mleku so sladkor, maščobe, ogljikovi hidrati in druge potrebne snovi. To so spoznali napredni narodi, ki pospešujejo porabo mleka z vsemi sredstvi, hkratu pa skrbijo za zdravstveni napredek v mlekarstvu. Predavatelj je navedel razne podatke iz Anglije, ki presenečajo, zlasti če jih primerjamo z našimi, kjer je mlekarstvo prepuščeno samo sebi. V drugih državah je prevzela država vso oskrbo mleka, ker le ona more s strogimi predpisi in nadzorstvom nad čistočo in zdravjem živine, mlekarških delavcev, hlevov, prevažanja in mlekar napraviti, da je mleko ljudskemu zdravju koristno. Tudi v Ljubljani opravlja mestni fizikat nadzorovanje mleka z uspehom, vendar pa ni mogoče, da bi preprečil uvoz nečistega mleka, ker je čistoča mleka odvisna le od pridelovalca, ker le ta more s svojim ravnanjem doseči, da bo mleko neokuženo. Nadzorovanje je lažje, če se vrši trgovina z mlekom v enotni organizaciji.

Tajnik Zveze mlekarških zadrug g. Benko je omenil med drugim, da se da z razumno urejenim mlekarstvom, pri čemer morajo sodelovati država in tudi kmetje sami, podpreti naše kmetijstvo, ki gospodarsko stisko občuti najbolj zaradi neurejenosti. V Ljubljani, kjer se porabi nad šest milijonov litrov mleka na leto, bo treba ustanoviti osrednjo združeno mlekarico, ki bo ščitila na eni strani kmete s pravično ceno, na drugi strani bo pa le taka mlekarica mogla nadzorovati mleko, kar danes ni mogoče, ker prodaja mleko v mestu nad 1000 mlekaric. Vsak meščan porabi povprečno 3,1 decilitra mleka na dan, kar je zelo malo v primeri z Nemčijo (4 decilitre), Norveško (6,8), Dansko (7,2), Anglijo (9,2), Švico (10,4). Tudi poraba masla in sira je na posameznega Ljubljčanca na leto majhna, in sicer komaj 1 kg. med tem, ko porabi Dunajčan 4 kg sirovega masla. Le včlanjenje kmetov v zadruge lahko omogoči urejene razmere v mlekarstvu in s tem pravične cene. Za to vprašanje se morajo zavzeti tudi oblastva, da bodo iz trgovine z mlekom izrinjeni posredovalci, ki škodujejo

rabnikom in pridelovalcem.

K besedi se je oglasil tudi zastopnik ljubljanskih kmetov in pojasnil njihov težavni položaj. Zavzel se je za osrednjo mlekarico za drugo, ki naj bi upoštevala vse mestne in okoljske pridelovalce. Govorili so še drugi in vsi podarjali, da more le združništvo ugodno rešiti vprašanje našega mlekarstva.

Zbiralci so naposled sprejeli resolucijo,

v kateri ugotavljajo, da cene mleka padajo pod pridelovalne stroške, da naj se raba mleka in sploh mlečni trg v Ljubljani uredita, pri čemer naj pomagajo vsa upravna oblastva in da naj oblastva pomagajo izvesti mlekarico združništvo, ki bo izpodrinilo prekupčevstvo. Sprejet je bil tudi predlog, da se ustanovi odbor, ki naj preučuje vprašanje in izvede protno organizacijo.

Velikonočne zbirke knjig Vodnikove družbe

Prihajajo veselejši pomladni dnevi. Knjiga, ki nam je bila doslej prijateljica in svetovalka ob dolgih zimskih večerih, nam mora ostati tudi poslej. Nudimo vam možnost, da se preskrbite s ceneni knjigami. Vodnikova družba je izbrala iz svojih zalog knjige, ki utegnejo zanimati slehernega prijatelja dobrega štiva. Vemo, da je med čitatelji knjig žal še vedno mnogo takih, ki niso člani Vodnikove družbe in ki bi hoteli imeti v svoji knjižnici njene izbrane izdaje.

Knjige, ki jih še imamo v zalogi, smo razdelili v deset skupin. Vsaka skupina šteje pet knjig. Razvrščene so po sorodni snovi in po drugih podobnih vidikih. Naročnik lahko poljubno izbira ne samo med skupinami, marveč tudi med posameznimi knjigami in si tako sestavi svojo skupino po pet ali deset knjig.

Skupino po pet knjig oddajamo, dokler traja zaloga, za 20 dinarjev brez poštne, s poštino pa 25 Din. Deset knjig stane 40 dinarjev, s poštino 50 Din. Kdor želi imeti vezane knjige, doplača za vezavo za vsako posamezno knjigo 8 Din.

Naše knjige so izredno cenene, zato se gajte pridno po njih! Naročajo se na naslov: Vodnikova družba, Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Denar nakažite po poštni položnici, ki jo kupite za 25 par pri vsakem poštnem uradu ter jo izpolnite z natančnim naslovom: Vodnikova družba v Ljubljani in vstavite čekovno številko 14.520. Zbirke knjig so nastopne:

	I.
Vladimir Levstik:	Pravica kladiva
Vladimir Levstik:	Dejanje
Fran Govekar:	Olga

France Bevk:	Zerjavi,
Ivo Šorli:	Petdeset odstotkov.
	II.

Juš Kozak:	Beli mecesen,
Juš Kozak:	Lectov grad,
France Bevk:	Hiša v strugi,
France Bevk:	Zerjavi,
France Bevk:	Srebrniki.
	III.

Ivan Lah:	Sigmovo maščevanjc,
Waštetova:	Vražje dekle,
Pavel Bržnik:	Temna zvezda,
Ivan Lah:	V borbi za Jugoslavijo, I. d.
Ivan Lah:	V borbi za Jugoslavijo, II. d.
	IV.

Vinko Bitenc:	Sončne pege,
Vladimir Levstik:	Pravica kladiva,
Franjo Roš:	Zvesta četa,
Muc:	Skozi Sibirijo, I. del.
Muc:	Skozi Sibirijo, II. del.
	V.

Lupša:	V džunglah belega slona,
Brežnik:	V sencih nebatičnikov,
Ravljien:	Pot k mrtvim bataljonom,
Muc:	Skozi Sibirijo, I. del.
Muc:	Skozi Sibirijo, II. del.
	VI.

M. Pupin:	Od pastirja do izumitelja, I. d.
M. Pupin:	Od pastirja do izumitelja, II. d.
	Iz tajnosti narode,
Brežnik:	Temna zvezda,
Juš Kozak:	Beli mecesen.
	VII.

Juš Kozak:	Lectov grad,
France Bevk:	Srebrniki

33

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Velika ljubezen

TONE BRDAR

Hitro sta prijatelja slekla strežnika in mu sezula čevlje. David je tako krepko nategnill vrv, da se strežnik ni upal braniti. Nato sta ga povezala z drugima dvema vrvicama in ga položila na detektivovo posteljo.

»Da vam ne bodo mogli očitati, zakaj niste kričali, vam zamašiva usta«, je dejal Smit. »V sili morava tako ravnati z vami, lju bi moj, upam pa, da vas bodo kmalu rešili.«

Detektiv se je hitro preoblekel. Ker so mu bili strežnikov čevlji preveliki, si je obvezal noge s kosom rjuhe. Preiskal je žepa in našel v njih beležnico, uro in denarnico, v kateri je bilo šest frankov.

Uro in beležnico je položil na mizo, iz denarnice pa je vzel denar in dejal:

»Teh šest frankov si moram od vas izposoditi, ljubi moj. Vrnem vam jih kmalu z obrestmi vred in tudi obleko. No, ali si končal?« se je obrnil k Davidu.

David se je med tem oblekel v žensko krilo in obul čevlje, ki so mu bili čisto prav, nato se je zavil še v veliko rjuho. Prav smešen je bil videti.

»Lepo dekletce!« se je zasmejal Smit. »Še glavo moraš skriti v rjuho, drugače bodo spoznali na sto korakov, da si moški.«

David je ubogal.

»Ali ste pripravljene, mojster?« je nato vprašal.

»Čakaj!« je dejal Smit in vzel steklenico izpod stola. »Vzameva jo s seboj. Dolga je pot in kapljica dobrega vina nama utegne koristiti.«

Nato je prižgal svetilko in še enkrat natančno pregledal strežnika.

Strežnik je bil privezan na posteljo. Ležal je mirno in gledal v detektiva s strahom in jezo.

»Naprej!« je velel Smit in vzel svetilko. Nekaj časa je poslušal pri vratih. Bilo je vse tiho.

Odklenil je vrata in se ozrl po hodniku, kjer ni bilo videti človeka.

Stopila sta ven in zaklenila vrata za seboj. S pomočjo strežnikovih ključev sta prišla na dvorišče.

Tudi tu je bilo vse prazno. Nad vhodom je brlela svetilka, a tam nista mogla ven, ker nista imela ključa; razen tega bi ju bil ustavlil vratar, ki je bedel vso noč v svoji izbici poleg vrat.

»Ti se tu spoznaš, David«, je šepnil Smit, »Kje lahko prideva na prosto?«

»Zadaj skozi vrt.«

»Hitro, mojster«, je tedaj šepnil David. »Že gredo za nama. Urno, urno!«

Nevarnost je bila velika. Po vsej hiši se je začul ropot in glasno klicanje. Smit pa se ni prav nič vznemiril, ampak je mirno iskal ključ. David se je kar tresel od strahu.

Kmalu sta bila begunca zunaj.

David, ki je bil od strahu ves zmeden, je hotel kar bežati, a detektiv mu je zaklical:

»Stoj! Previdna morava biti, da ne prideva

naravnost v roke zasledovalcem. Ti poznaš ta kraj Kam se morava obrniti?«

»Proti mestu!« je odvrnil David in s tresočo se roko pokazal smer.

Detektiv ga je prijel za roko in odhite!a sta čez travnik. Daleč za njima je bila nočišnica.

V daljavi sta zagledala luči. Dirjala sta po samotnih ulicah in prišla na trg, kjer je stala starinska cerkev. Prav tedaj je ura o! bila enajsto.

Trg je bil prazen. Utrujena od naglega teka sta sedla begunca na cerkvene stopnice.

A dolgo nista smela počivati. Čula sta že hrup, ki je prih!al, da ju še zasledujejo. Hitela sta dalje skozi mesto in prišla kmalu na prosto.

Tam so se cepile ceste in David je brez pomisleka hotel kreniti na levo.

»Naravnost čez gore morava!« ga je opomnil detektiv in ga ustavil.

»Kaj? Čez hribe?« je začuden vprašal mla-denič.

»Da. Cesta po dolini bi bila nevarna in v kakšni vasi bi naju zanesljivo ujeli.«

»Res je. Toda čez gorovje pač ne pojdeva. Saj ne pozna pot in razen tega...«

»Vseeno morava iti tja«, je odločil Smit. »V dveh dneh sva lahko na mej. Kolikor mogoče hitro morava priti iz Italije.«

Ta pot čez gore je bila v resnici edina, po kateri bi lahko srečno ubežala. Davidovi pomisleki pa niso bili brez podlage, kajti gorovje je bilo divje in na njem je bilo le malo steza in še te so bile nevarne. Tri dni sta hodila po ravnini in prišla nazadnje do vznožja gora.

Matičič: Moč zemlje.
 Matičič: Ma mrtvi straži,
 Ivan Albrecht: Zarečani.
 VIII.

D. Ravljen: Tulipan,
 France Bevk: Zerjavi,
 Daneš: Za vozom boginje Talije,
 VI. Levstik: Dejanje,
 Ivan Lah: Vodniki in preroki.

IX.

Kvedrova: Vladka in Mitka,
 V. Bitenc: Zlati čevljički,
 Lupša: V džunglah belega slona,
 Ravljen: Pot k mrtvim bataljonom,
 Lah: Vodniki in preroki.

X.

Lah: V borbi za Jugoslavijo, I. del.,
 Lah: V borbi za Jugoslavijo, II. del.,
 Lah: Vodniki in preroki,
 Ravljen: Pot k mrtvim bataljonom,
 Brežnik: V senci nebotičnikov.

XI.

Govekar: Olga,
 Savinšek: Zgrešeni cilji,
 Šorli: Petdeset odstotkov,
 Levstik: Dejanje,
 Lah: Vodniki in preroki.

Politični pregled

V ponedeljek je

končal razpravo o proračunu tudi finančni odbor senata

in z večino glasov odobril proračun in finančni zakon, ki ju je zdaj začel obravnavati senat.

Razni tuji listi, zlasti dunajski, poročajo, da se vrše

med Italijo in Jugoslavijo pogajanja za omogočenje prijateljskega sožitja,

kar zbuja pozornost vse Evrope. O poteku pogajanj jugoslovenska vlada sproti obvešča ostali članici Male antante, ki sta z njo vzajemni. V pogledu gospodarskih stikov z Italijo želi jugoslovenska vlada spraviti izvoz v Italijo spet na ono višino, na kateri je bil pred abesinsko vojno. V Italiji upajo, kakor piše dunajska »Reichspost«, da se bo jugoslovenska politika zmerom bolj usmer-

Za človeka, ki se v teh krajih ni spoznal bi bila pot čez gore naravnost usodna. A vendar se je Smit pogumno odločil zanjo.

»Izgubila se bova ali pa padeva v kakšen prepad«, je ugovarjal David.

»Če se bojiš, pa ostani tu!« je dejal detektiv. »Ni druge pomoči. Tu čez morava iti!«

Mimo vrto in vinogradov sta potovala proti goram. Luna jima je le slabo razsvetljevala pot.

Čez dobro uro sta prišla v teman gozd. Pred seboj sta zagledala temno poslopje. Bila je gozdarska kočica. Od tod dalje se je začelo pusto hribovje. Troje poti jima je bilo na razpolago.

Lahko bi bila vprašala v koči za pot, a to bi bilo nevarno. Zato sta kar na slepo krenila proti vzhodu skozi mračen smrekov gozd.

Čedalje više sta se vzpenjala, Davida je oviralo žensko krilo. Pogosto se je spodtaknil ob kakšno vejo. Kmalu sta se tako utrudila, da sta se morala odpočiti.

V temi nista mogla spoznati, kje sta. Drevje je bilo tako gosto, da nista videla niti koščka neba. V bližini je šumel studenec, drugače pa je bilo vse tiho.

Begunca sta legla na mehki mah in detektiv je privlekel iz žepa steklenico vina. David je še napeto poslušal na vse strani in je v skrbeh vprašal:

»Ali mislite, da naju še zasledujejo?«

»Naj naju le! Mislim, da ni več nevarnosti. Počakajva, da se zdani. Zaspiva nekoliko. To naju bo pokrepčalo!«

Čez nekaj minut je detektiv že tako mirno spal, kakor bi bil doma v postelji.

David pa od strahu ni mogel zatisniti oče-

jala k spoznanju o naravni povezanosti vseh jadranskih držav. Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža je dejal k pogajanjem, da v Češkoslovaški z zadovoljstvom pozdravljajo vsak korak k zblizanju med Jugoslavijo in Italijo.

Z Dunaja poročajo,

da je dunajski kancelar dr. Schuschnigg odpotoval v Budimpešto,

kjer bo z madžarskimi državniki najbrže obravnaval vprašanje povratka Habsburžanov. Zlasti pa bodo predmet razgovorov pogajanja med Jugoslavijo in Italijo, odnosno sklenitev prijateljske pogodbe med obema državama, ki se pričakuje v najkrajšem času. Kaže, da vobče zelo popušča nestrpnost v Srednji Evropi in se čujejo že tudi glasovi za tesnejše sodelovanje Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske

S španskih bojišč poročajo,

da se je Francova ofenziva proti vladnim četam ponesrečila

in da so vladne čete prešle v protiofenzivo, ki je zabeležila že nekaj uspehov. Po vesti v Parizu izhajajočega protifašističnega lista »Grido del Popolo« so italijanske čete, poslane Francu na pomoč, zelo nezadovoljne in da številni italijanski vojaki prehajajo v vladni tabor v Firenci in Modeni v Italiji pa da so se uprli polki, ki so jih nameravali poslati v Španijo. Poveljnik madridskih čet general Miaja je rekel dopisniku pariškega »Soirja«, da bodo ostali zaman vsi napor frankovcev, čeprav jim poleg Maročanov pomagajo še Italijani in Nemci. Španski narod da se bo do zadnjega moža boril za svojo svobodo, ki mu jo hoče Franco ugrabiti s tujo pomočjo. Zanimive so izpovedi od vladnih čet ujetih italijanskih oficirjev. Izjavili so namreč, da se za Franca bori 80.000 Italijanov in 40.000 Nemcev.

Iz Pariza poročajo

o velikem uspehu vpisovanja francoskega obrambnega posojila.

Prvi obrok je znašal pet milijard frankov, a je bil v dveh dneh prepisan na deset milijard, kar se smatra za izreden uspeh Blumove vlade. Razpisal se je tudi že drugi obrok, ki bo gotovo dosegel enak uspeh. Glede na obrambno posojilo je imel francoski minister za vojsko Daladier v radiu govor, v katerem je naglašal, da je dobro oborožena Francija najboljše jamstvo za varstvo domovine in mir v Evropi.

sa. Če je veter zašumel v listju, se mu je zdelo, da so preganjalci blizu. Bilo je tako mrzlo, da se je moral fant zaviti v veliko rjuho.

Kmalu se je začelo daniti. Ptice so že žvr-golele.

Ko se je Smit zbudil in se obrnil, sta izza bližnjega grma zbežala dve srni.

»Mrzlo je«, je dejal detektiv. »A spal sem izborno. Zdaj sem spočit in svež. In ti, moj dragi?«

David je priznal, da ni zatisnil očesa, in to Smitu ni bilo nič po volji. Dejaj je:

»Potem boš kmalu truden in ne boš mogel iti dalje. Morda danes ne prideva več čez mejo. To bi bilo za naju slabo, ker nimava hrane in gostilne ni najbrž nobene v bližini.«

»O, bom že šel«, je vneto zatrjeval David. »Nič se ne bojte! Samo, da najdva pravo pot!«

»To je prav preprosto! Kar za solncem pojdeva. Napolni steklenico pri studencu. Da vid. Vino je treba razredčiti, da bo zadostovalo za ves dan.«

Snedla sta še dve jajci in kos kruha. To je bilo edino, kar jima je še ostalo. Nato sta se napotila dalje. A o stezi ni bilo ne duha ne sluha. Kar na slepo sta hodila mimo prepadov in ogromnih skal.

Ko je solnce kazalo poldansko uro, sta bila že utrujena. David ni mogel več naprej. Obupan se je zgrudil pod smrekovo in prosil detektiva, naj ga kar pusti.

»Ne, ne! Tega ne«, je odgovoril Smit in tudi sam sedel. »Ne obupaj! Na, pij! Jesti sicer nimava kaj, a brez jedi človek laže prestane kakor brez pijače. Do večera že pride-

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu 9. t. m. so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 4.50 do 5. poldebili po 3 do 4.50, plemenski voli po 3 do 4.25, bikji za klanje po 3.70 do 4.40, klavne krave debele po 4 do 5, krave klobasarice po 2.60 do 3, plemenske krave po 3 do 4, mlazne krave po 3.30 do 3.50, breje krave po 2.90 do 3.60, mlada živina po 3.80 do 4.70, teleta po 4.50 do 6 Din Cene so v primeri z zadnjim sejmom poskočile. Prvič se je prodalo nekaj živine tudi za uvoz v Anglijo.

SVINJE. Iz Beograda poročajo, da so v zadnjih dneh narasle cene svinjam in dosegle stanje v letu 1934. Plača se že 8.50 do 9 Din za kg žive teže. Dvig cen je pripisovali italijanskim nakupom. Nadalje so začeli pri nas kupovati svinje tudi Grki.

KRZNO. Padec cen krznu na tujih tržiščih je vplival na cene tudi pri nas. Zanimanje za kune zlatice je močno popustilo, za lisice pa že vso zimo ni pravega povpraševanja, ker je trg preobložen s tem blagom. Največ lisic je bilo na nedavni dražbi na ljubljanskem velesejmu kupljeno za Nemčijo in Francijo. Za poljske lisice je zanimanje malenkostno. Za izdraženo krzno so bile dosežene nastopne cene: lisice gorske 160 do 200, lisice poljske 130 do 160, lisice (izbrano blago) 230 do 260, kune zlatice 1000 do 1200, kune belice 500 do 580, dehorji 120 do 130, polhi 1 do 1.75, podlasice bele 20, mačke divje 40 do 50, mačke domače 5, veverice zimske 10, zajci divji 8, zajci domači mešano blago 2, srne 10, jazbeci 70 do 80 Din.

Sejmi

22. marca: Rogatec, Sv. Ožbolt (celjski srez), Šmarjeta pri Laškem, Velika Pirešica (Pernovo), Grahovo pri Cerknici, Mirna peč, Cankova, Višnja gora, Poljčane, Ribnica na Dolenjskem;
23. marca: Šmartno ob Paki, Metlika, Ptuj-ska gora;
24. marca: Veliko Mraševo;
25. marca: Konjice, Laško, Rajhenburg, Stična;

va do ljudi, ki nama bodo pomagali. Torej pogum!«

Ubogi fant je bil res zelo truden. Njegovi čevlji so bili raztrgani in žensko krilo je imelo že velike luknje.

»Takšen sem, kakor strašilo v turščici«, je tožil mladenič in žalostno gledal svojo čudno obleko.

»Ostani tu, David!« je po kratkem pre-mišljanju dejal detektiv. »Pogledat grem na tistole skalo.«

Splezal je na strmo skalo, odkoder se mu je skozi posekan gozd odprl širok razgled. V daljavi se je bleščala voda in blizu nje je bilo nekaj stezi podobnega.

Detektiv se je vrnil z novim upanjem. Tudi David se je opomogel. Kmalu morata biti na vrhu gore in priti potem v dolino. Še dobro uro sta se vlekla dalje.

Prišla sta med globoke prepace. Samo na eni strani je bilo mogoče iti navzdol. A oba sta se bala plezati v dolino, ker nista vedela, ali bosta tam odkrila kakšen izhod.

Morala sta spet nazaj, a David je bil pre-slab. Vsa moč mu je pošla. Detektiv je otožno dejal:

»Tu sva zaprta, ljubi moj. Morava se pri-praviti na prenočevanje. A umrla ne bova. Ne obupaj, fant, jaz te ne zapustim!«

V tej strašni puščavni sta bila izgubljena. Brez pomoči izgubljena. Smit je hladnokrvno premišljal, kaj naj stori in je spoznal, da ju utegne rešiti le še kakšen lovec, ki se bo slučajno izgubil sem.

David se je zgrudil na tla, skrnil obraz v mah in zajokal. O, kako mu je bilo hudo, da je tako slaboten!

26. marca: Dobova pri Brežicah, Dole pri Litiji, Horjul, Lukovica, Rakičan, Tcharje;

27. marca: Dolnja Lendava.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.92 do 24.06 Din;
1 nemško marko za 17.58 do 17.72 Din;
1 angleški funt šterling za 213.46 do 215.52 Din;

1 ameriški dolar za 43.42 do 43.79 Din;
100 francoskih frankov za 200.84 do 202.28 Din;

100 češkoslovaških kron za 152.54 do 153.64 Din;

100 italijanskih lir za 229.44 do 232.53 Din.

Vojna škoda je bila po 415 Din, investicijsko posojilo pa po 88 Din. Avstrijski šilingi so bili v privatnem kliringu po 7.95 Din, nemški klirinški čeki pa po 12.08 Din.

Drobne vesti

= Jugoslovanski Feniks. Upravni odbor Jugoslovenskega Feniksa je vso svojo elementarno skupino v celoti pozavaroval pri zavarovalnici »Dunavu«, tako da je vse elementarno zavarovanje bivšega »Feniksa« zagotovljeno. Škode elementarnega zavarovanja se bodo tako izplačevale v nezmanjšani višini. Zavarovalnica »Dunav« ima tudi v Ljubljani na Aleksandrovi cesti svojo poslovavnico v svoji lastni palači. Življenjski posli Jugoslovenskega Feniksa še niso pozavarovani, ker se še niso oglasili vsi zavarovanci, ki hočejo nadaljevati zavarovanje. Oglašilo se je že več zavarovalnic, in sicer samo veliki in trdni zavodi, ki hočejo dobiti celotni življenjski del v pozavarovanje. Baje bo zadevna pozavarovalna pogodba v najkrajšem času podpisana z najpovoljnejšim ponudnikom. Kakor smo čitali, je ljubljanska direkcija Jugoslovenskega Feniksa začela izplačevati dospete škode v smislu uredbe ministra trgovine in industrije z dne 16. decembra 1936.

= Novi predpisi glede trošarine na žganje. S posebnim dopolnilom (amandmanom) k finančnemu zakonu se spreminjajo tudi nekatere določbe glede trošarine na žganje. Na trvoženo žganje se bo morala v bodoče plačati trošarina 20 Din od hektolitrske stopnje. Vinški destilati in žganje, ki se proizvajajo

doma iz sadnih sirovin in imajo okus in duh po teh sirovinah, so prosti trošarine. Ta trošarinska prostost pa velja le tedaj, če sadno žganje ne vsebuje več kakor 45 odstotkov alkohola, odnosno če vinski destilat ne vsebuje več kakor 50% alkohola. Žganje, ki ima več kakor 45% alkohola in vinski destilat, ki ima več kakor 50% alkohola, kakor tudi žganje, ki nima značilnih lastnosti sadnega žganja po okusu in duhu, se smatra za špirit. Žganje, ki ni namenjeno za uživanje in se uporablja za izdelovanje ruma, likerjev ali kakršnihkoli drogerijsko-farmaceutskih pripravkov se smatra za špirit in se mora trošariniti kakor špirit (alkohol). Prav tako se smatra za špirit žganje, ki se izdeluje iz suhega grozdja (rozin).

= V januarju smo izvozili največ lesa v Italijo, Nemčijo in Anglijo. Gradbenega lesa smo izvozili za skoraj 60 milijonov Din (lani za 24.6 milijona). Ves naš izvoz lesa je v januarju znašal 7500 vagonov v vrednosti 75 milijonov Din; od tega je šlo v Italijo 2000 vagonov, v Nemčijo 1700 vagonov in v Anglijo 1100 vagonov.

DOPISI

BESNICA. Pred meseci smo dobili novega g. župnika. Poprej smo bili več kakor eno leto brez stalnega duhovnika. Jasno je, da ima zaradi neurejenih razmer novi g. župnik dosti dela. Upamo pa, da bo kot preudaren mož, v katerega imamo zaupanje, te razmere uredil v splošen blagor župnije, v kar mu bo vsak župljan rad v pomoč. Treba bo napraviti novo gospodarsko poslopje pri mežnariji, ker imamo zdaj spet stalnega cerkvenika, brez katerega smo bili več kakor 25 let. Naravno, da se bo čitateljem, ki ne poznajo naših prejšnjih razmer, zdelo neverjetno, da bi bila župnija četrto stoletja brez cerkvenika, kakor je bila pri nas. No, hvala Bogu, ta zadeva je zdaj že umejena. Želja vseh župljanov je tudi, da bi se po 40 letih spet enkrat postavili cerkveni ključarji sporazumno z župljani. — Da naš kraj ni pred javnostjo pozabljen, vsaj v kranjski okolici, za to skrbi dopisnik »Gorenjca«. V predzadnji številki si je spet malo ohladil svojo »sveto iezo« nad onimi, ki so v njegovih očeh »ve-

liki grešniki«. Gotovo je javnost mnenja, da se pri nas samo »preklamo« med seboj, ker »Gorenjec« na nas zmerom zabavlja. Toda naš vneti poročevalec »Gorenjca« skrbi s tem le za splošni blagor rodne župnije, da bi ljudstvo zedinil in naredil tako rekoč en hlev. Toda na žalost mu moramo povedati v naprej, da se mu z njegovim načinom to ne bo posrečilo. Če še ne ve, mu povemo mi, da s tem, ker na vse načine hujska ljudi med seboj, ne bo pripomogel k blaginji vaščanov. — V omenjenem dopisu poroča dopisnik tudi o vlamu, ki je bil izvršen v župnijsko pisarno v Zg. Besnici. Pri tej priliki omenja, da je bila v neposredni bližini, kjer se je izvršil vlam, celo noč luč in da so tam kartali in uživali alkohol. Ne vemo pa, zakaj dopisnik omenja to z zvezi z vlamom. Mnenja smo, da je hotel s tem poročilom spraviti nekatere neljube mu osebe v slabo luč, s čimer ima on posebno veselje. Svetujemo mu le to, da naj bo v naprej pri svojem besedovanju bolj previden, sicer se bomo srečali še kje drugje. Da je to, ker je bila v bližini župnišča zvečer dalje časa luč, šlo dopisniku tako v nos, nam je neumljivo. Mar ni bila luč tudi na nasprotnem koncu vasi, kjer so imeli skušnjo pevci in pevke Prosvetnega društva, kar g. dopisniku gotovo ni neznan. Zakaj ni opisal vseh hiš, v katerih je videl luč? Tudi vzdihuje dopisnik nad tem, da naši gostilničarji potočijo premalo pijače, ker se preveč toči v nekem »brlogu«. Da pa ne bo javnost v zmoti, povemo, da ta njegova »bolezen« izvira od drugod. Zakaj pa mu je všeč, če se v njemu simpatičnih lokalih toči makar vsa noč? Ako očita, da se toči po beznicah brez dovoljenja pijača in se prodajajo cigarete zakaj ima mreno na očeh takrat, kadar prodajajo »figovec in šljivovko« osebe, ki so mu priljubljene. Ali misli, da so prav oni, ki jim je čast uživati pokroviteljstvo »Gorenjčevega« dopisnika, deležni kakih zakonitih ugodnosti? Svetujemo mu, naj najprej izvali bruno iz svojega očesa, potem naj šele išče jezdir v očesu bližnjega. Vse naj pa tudi, da je lastnik »brloga« zgradil svoj »brlog« z žulji svojih rok in da mu dopisnik ni niti pare prispeval. Sam naj bo hvaležen, če bo kdaj z žulji svojih rok prišel do lastnega brloga. Če misli, da ima partija iz »brloga«, kakor jo rad naziva, kako zvezo z vlamom, naj izvoli na to opozoriti oblastva. G. dopisnik, vedite, da se boste s svojimi spletkami le osmešili. Vrašamo vas ali je to krščanska liubezen. Kristus

Solnce se je nagibalo k zatonu. Filip Smit je dolgo ležal nepremično, naposled je stopil k fantu in mu rekel:

»Pojdi, David. Nesel te bom, saj si lahek kakor otrok.«

A David se je branil.

»Ne, mojster, to ne gre. Pustite me tu. Če boste srečali ljudi, me lahko pridejo pozneje iskat.«

S težkim srcem je Smit še enkrat stisnil fantu roko in šel. Kmalu je Davidu izginil izpred oči.

Tedaj se je mladeniča polotil obup. Začutil se je tako osamljenega, tako zapuščenega v divjih gorah! V obupu se je začel plaziti za mojstrom in se ni brigal za rane na nogah. Detektiv je splezal na vrh hriba, kjer se je utrujen nekoliko odpočil.

Večeralo se je. Premišljal je, kam naj se obrne, kje naj išče pomoči.

Tedaj pa je zagrmel v divjem gozdu strel. Novo življenje je detektivu zaplalo po žilah in novo upanje je vstalo v njegovem srcu.

Glasno je zaklical na pomoč, a odgovora ni dobil. Še enkrat je zakričal. Tedaj je začumelo v grmovju in nekdo se je splazil proti njemu. Bil je David, ki se je izmučen zgrudil ob mojstrovih nogah.

Takoj nato se je oglašil v gozdu klic in Smit je odgovoril:

»Sem pojdite!«

Kmalu je prišel mož, ki je streljal. Detektiv ga je začudeno dolgo gledal, potem pa je vzkliknil:

»Kolarjev Jurij! Sam Bog vas je poslal.« Jurij ni mogel verjeti svojim očem. Nenačadna detektivova obleka je zbudila v njem

sum, ali je to res Filip Smit. Ko pa je spoznal, da se ne moti, je z velikim veseljem prijel ponudeno desnico.

»Za božjo voljo, gospod Smit, kako pa ste prišli v to puščavo?«

»Pred štirimi dnevi sem s tem fantom ušel iz norišnice pri Benetkah«, je povedal detektiv. »V gorah sva zašla. Ali nama hočete pomagati in nama pokazati pravo pot do meje?«

»Če hočem? Tega ni treba niti vprašati«, je odgovoril Jurij. »Tako je torej bilo! Gospod Smit, jaz pa sem videl, ko so vas spravili s poti. Videl sem vse, a pomagati nisem mogel. Mislim sem, da vas je grof Hugo umoril.«

»Kaj? Vi ste bili priča tistega dogodka?« je začuden vprašal Smit.

»Tisto noč sem prišel v grajski park, da bi z vami govoril, kar sva se bila domenila.« Razburjen je Jurij pripovedoval, kaj je takrat videl, in kako je tekel za vozom, pa ga ni mogel dohiteti.

»Od tistega časa se trdi, da ste mrtvi in da sem jaz vaš — morilec,« je z bridkim glasom dejal Jurij. »Hugo je to vest raztrbil in sedaj me preganjajo kakor divjo zver. Mora! sem pobegniti čez mejo.«

»Lopovi! Ampak zabliskalo se bo, ko se spet vrnem. Vi ste moja priča, Jurij, in — Pavla!«

»Pavla? — Gospod, Pavla je izginila. Takoj za vami je izginila brez sledu. Nihče ne ve, kaj se je z njo zgodilo.«

»In mene dolžijo tudi zaradi nje. Grofov sluga Jože je izpovedal, da sem hotel deklo pred njegovimi očmi zabosti. Sicer je res,

da sem bil takrat na istem kraju kakor Pavla, a videl je nisem.«

»Pomirite se prijatelj! Ne bodo vas več dolgo sumili. Našel sem dokaze, ki bodo razkrinkali pravega morilca. Grofu Hugonu dokazem, da je morilec svojega očeta in grof Stanko bo oproščen.«

»Gospod Smit, če se vam to posreči!« je radostno vzkliknil Jurij. »Rešite Stanka iz ječe, jaz pa bom med tem varoval njegovo nevesto Cvetko.«

»Dobro! Znano mi je, v kako nevarnem položaju je. Treba ji je pomagati.«

»Jaz sem prav zdaj nameraval iti k njej. Stari mark je baje iznenada umrl.«

»Potem je za Cvetko nevarnost še večja. Vem, da je markijevemu nečaku na poti. Ali veste, kdaj bo obravnava proti grofu Stanku?«

»Menda prav kmalu!« je odgovoril Jurij. »Če nočete priti prepozno — — —«

»Moram hiteti«, je dejal Smit. »Dobro. O pravem času moram razkriti še nekaj reči. Zdaj bi vas samo prosil, da vzamete tega fanta Davida s seboj. Moj pomočnik je. Pomagajte mi najprej, da ga spraviva do bližnje vasi.«

»Tri, štiri ure daleč naokoli ni nobene vasi«, je odvrnil Jurij. »Toda tu v bližini poznam zavetišče, kjer se tudi vi lahko malo odpočijete. Tega ste potrebni.«

Jurij je vzel iz lovske torbe steklenico, pokleknil in vtil skoraj nezavestnemu Davidu nekaj kapljic žganja v usta. Potem je vzel fanta kakor otroka v naročje in dejal:

(Dalje)

ni učil, da bi se morali pripraviti in sovražiti med seboj! Žalostno je, da se poslužujete takih sredstev vi, ki se smatrate za voditelje katoliške prosvete v župniji.

ST. JANŽ PRI VELENJU. Zares se iz našega kraja mnogo piše, kakor nam je oznail dopisnik v zadnjem »Slovenskem gospodarju«. Toda vprašali bi ga, od katere strani. Mislimo, da od obeh enako. Dopisnik poroča, da sami preklicujemo svoje laži, ker so baje že predebele. Toda svetujem tistemu gospodu, naj se prej prepriča in šele potem govori. V dopisu v »Domovini« z dne 18. februarja je po tiskovni pomoti nastala napaka glede tiste »sijajno« uprizorjene igre. Toliko v vednost, da ne bo preveč repčenja. Dopisnik »Slovenskega gospodarja« razpravlja dalje o društvi in njih delovanju ter našteva, koliko imajo posamezna društva opreme in tako naprej. Za vse to nismo popolnoma nič vprašali in tudi menda nismo napravili toliko krivice, ako smo rekli, da pretežno mirujejo, kar je resnica. Zeleni bi tudi pojasnili, kdo je k imenovani drevesnici največ pripomogel. Pisec naglašja, da je »odružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva priredila igro, ki je zadovoljila društvo v gmotnem in gledalce v moralnem oziru. To radi verjamemo, da je igra društvo zadovoljila v gmotnem, toda vseh gledalcev pa gotovo ne. Prosvetno društvo ni po odhodu g. Weissa trenutno onemoglo, temveč zaspalo. G. dopisnik menda ni dobro prečital dopisa v »Domovini«, ali pa morda ne vidi več dobro, ker na take reči odgovarja, za katere ga ni nihče vprašal. Naj blagovoli še enkrat prečitatiti zadnji odstavek dopisa. Kje je to čital, da občni zbor ni bil dobro obiskan? Da nam pisec kaj takega podtikuje in še kaj huišega, kaže s tem hudobno zavijanje. Laž pade nazaj na lažnika. To pisec tudi mi potrdimo. Tudi ne vemo, kaj naj pomeni tisti »kozarček«, ki ga pisec nekaikrat omenja. Morda je sam sedel pri »kozarčku«, ko je sestavljal donis. Na koncu nas dolži, da smo se začeli posluževati tudi pošteni listov, da bi v njih odlagali svoje laži. Najprej vprašam pisca, ali ni »Domovina« pošteni list. Povemo vam pa, da s tistimi gospodi v Mariboru in z vašim »poštenim listom« nismo bili in ne bomo v nobenih stikih. Pisec teh vrst razume, da bi ga radi s takimi nesramnimi in očitnimi lažmi osramotili. V vaš oboževani list pa ni

ni tudi v bodoče nima namena poročevati. Sokolski zdravo!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Prva in in najstarejša naša prosvetna ustanova Izobraževalno društvo »Lipa« je imela predzadnjo nedeljo občni zbor ob zelo dobri udeležbi. Tudi preteklo poslovno dobo je bilo društveno delovanje dobro in je izporočil predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja razvidno, da se je število članstva dvignilo. Knjig v čitalnici je preko 600. Igrali sta se dve igri. Razen tega smo imeli nastop pevskega zbora in družabni večer. Čistega prebitka izkazuje društvo 540.25 dinarjev. Za tekoče leto je bil soglasno izvoljen tale odbor: predsednik Franc Flažs, Kog; podpredsednik Jožko Tomažič, Vitan; tajnik Franc Plohl, Jastrebec; blagajnik Jakob Munda, Sv. Bolfenk; knjižničar Ludvik Lukman, Lača vas; odborniki: Franc Rizman (Lača vas), Ivan Šešek (Kog), Jože Hlebec (Lača vas), Ignac Zadravec (Lača vas), Srečko Stanič (Kog), Franc Puklavc (Vitan) in Vinko Lukman (Lača vas). Knjižnica posluje vsako nedeljo in praznik vse dopoldne. Dne 17. maja bo imela »Lipa« jubilejno prireditev v večjem obsegu na prostem. Zato prosi okoliška društva, da na ta dan ne določajo svojih prireditev, temveč se udeležijo naše proslave, saj bo ob pestrem sporedu preskrbljeno prijetno razvedrilo.

ZAGOZDAC-STARI TRG OB KOLPI. (Smrtna kosa) Žalostno so nedavno zvonili zagozdački zvonovi. Smrt je ugrabila dobro ženo gospo Lucijo Vukovo v starosti 75 let. Rajnka je bila skrbna mati in radodarna žena. Kako je bila spoštovana, je pokazal pogreb, katerega so se udeležili številni vaščani. Pokojnica je prejela tudi več vencev. Blag ji spomin, njenim žalujočim svojcem pa iskreno sožalje.

Domače novosti

* Čitatelji »Domovine« so si gotovo že sami znali pomagati pri zadnji številki našega lista in so brali sedmo pred šesto stranjo. Zgodila se je namreč neljuba tehnična pomota, da sta bili obe omenjeni strani zamenjani.

* **Kraljica Marija v Bukarešti.** Nj. Vel. kraljica Marija, ki se je te dni mimo Ljubljane vrnila iz tujine v Beograd, je prišla 14. t. m. v spremstvu svojega adjutanta polkovnika Pogačnika v Bukarešto na obisk. Na postaji so kraljico sprejeli rumunski kralj Karol, predsednik rumunske vlade Tatarescu, jugoslovanski poslanik v Bukarešti Kasidolac in drugi. Poslanikova soproga je Nj. Vel. kraljici izročila lep šopek cvetja, ko je izstopila iz vagona.

* **Rumunska kraljica nevarno bolna.** Iz Bukarešte poročajo, da je mati naše kraljice nevarno obolela.

* **Znižanje pristojbin za pisma v Češkoslovaško.** Pristojbine za pisma in dopisnice, ki gredo v Češkoslovaško so s 15. t. m. znižane in sicer tako, da ostane osnovna pristojbina za navadno pismo do 20 gramov 3 Din, za vsakih nadaljnjih 20 gramov se bo plačevalo namesto dosedanjih 2 Din samo 1.50 Din. Pristojbina za dopisnice po 2 Din se zniža na 1.50 Din, za priporočena pisma se bo plačevala poleg navadne še pristojbina za 3 Din, za poslovne dopise za prvih 50 gramov 1.75 Din, za vsakih nadaljnjih 50 gramov pa namesto dosedanjih 50 samo 25 par.

* **Beograjska radijska postaja za naše izseljence.** Lani je začela obratovati v Beogradu radijska postaja na kratke valove, ki bo v bodoče vsak mesec dvakrat oddajala poseben program za naše izseljence v prekomorskih državah. Prva oddaja za izseljence bo 1. aprila, ko bo pozdravil izseljence ministrski predsednik dr. Stojadinović.

* **Neugodna določba za rudarje.** »Delavska politika« opozarja na uvodnem mestu na člen 55. novega finančnega zakona, ki določa, da ima oboleli rudar sicer pravico do tridnevne plače, ne pa do hranarine iz bratovske skladnice za te tri dni. Z lanskim finančnim zakonom so bili rudarji izgubili v primeru obolelosti pravico do plače, ki jo v načelu priznava člen 219. obrtnega zakona. Toda na osnovi člena 1154. občega državljankega zakonika so dobivali od rudnikov za prvi teden bolezni razliko med hranarino bratovske skladnice in med svojo mezdo, tako, da so vsaj v prvem tednu bolezni dobili polno mezdo. Po novi določbi letošnjega finančnega zakona je nejasno, ali bo še naprej obstajala pravica do razlike za ostale štiri dni tedna. »Delavska politika« se boji,

Po Merku J. M.

SRCE JE ZMAGALO

Ivana je ta razgovor kar skoro razvedril. Sicer se je na videz delal, kakor bi ga vse skupaj nič ne brigalo, vendar Editine besede niso ostale brez učinka nanj.

Ali je Edita prav opazovala? Ali ga ima Vera res rada? Zaman je ugibal, kje je resnica. Za Vero hodi zdaj kakor njena senca visoka postava gledališkega ravnatelja Gorjupa. Vse kaže, da se Vera zanima za starega moža s sivimi lasmi in utrujenim obrazom.

»Čudim se, da je tako težavno dognati značaj mladega dekleta,« je nekega opoldneva pripomnila ri mizi gospa Klenovčeva. »Ne bi si mogla misliti, da je Vera tako častihlepna in preračunljiva. Kaže, da se bo poročila s stariim možem samo zaradi njegovega odličnega položaja.«

Edita je naglo pogledala Ivana.

»O, takšna pa Vera že nil. Vem tol« je vzkljnila v toplo obrambo svoje prijateljice.

»Gotovo se boji, da ne bi bila več všeč kakšnemu mlajšemu moškemu, ker jo kazil poškodba na obrazu,« je suho pripomnil dr. Klenovec. »Prav pametno je od nje, da sprejme zanesljivo ljubezen starega moža.«

Pri zadnjih besedah je Ivan zdajci vstal, kakor da mu je postalo presoparno v jedilnici.

»Ne razumem,« je menila Klenovčevka očitajoče nasproti svojemu možu, ko je bil sin zapustil jedilnico, »kako moreš vpričo-

ivana govoriti take reči. Niti ne slutiš ne, kako ga je potrla vsa ta reč z Vero.«

6.

V naslednjih tednih je prišla v deželo jesen. Črni oblaki so se kopicili na nebu. Močna burja je začela pihati od morja. Včasih pa je bilo še prav lepo in solnce je v čudovitih barvah zahajalo v morje. Letoviščarji so se v veliki večini že vrnili domov. Na vrtovih se je kopicilo rumeno listje na zapuščenih potih. Redki prebivalci vil, ki so še uživali pozno septembrsko solnce, so bili že kar bele vrane v vaseh, kjer je prišlo spet v veljavo vaško življenje.

Ni bilo torej čudno, da so ljudje toliko govorili o tem, da je tudi gledališki ravnatelj Gorjup še ostal v svoji ribiški hišici in se še nadalje prizadeval doseči naklonjenost Vere Podgorškove, ki je to poletje zaradi svoje nesreče že tako bila snov za splošno govorico. Gledališki ravnatelj si je izgovoril podaljšanje dopusta do konca septembra.

Nekega precej toplega dneva je sedel Gorjup poleg Vere na vrtu in govoril o slovesu. Že dolgo časa je čakala Vera to uro in je zato bila nanjo pripravljena, vendar se je je lotevala zdaj, ko je prišla, silna tesnoba in jo stiskala v prsih.

Uganila je na nemiru in raztresenosti moža poleg sebe, da je ta sklenil danes odločilno govoriti z Vero. Mladenka pa je v polzavestnem prizadevanju, da bi ta usodni trenutek prišel čim pozneje, kramljala o vsem mogočem s krčevito živahnostjo. Naposled pa je pogovor le spet nanesel na staro snov, na očetovo dramo. In zdajci je položil Gorjup svojo ozko roko na njeno in rekel: »De-

lujva z združenimi močmi za uspeh vašega očeta. Gospodična Vera, ali bi hoteli to storiti?«

Ker je Vera molčala s povešenimi očmi, je Gorjup nadaljeval: »Dolgo časa sem odlašal to vprašanje iz bojazni, ki je pač razumljiva. Mnogo starejši sem od vas in skoro nimam pravice, želeči si vašo mladost. O mnogih resnih vprašanjih sva skupno razpravljala in zato menim, da vas dobro poznam, gospodična Vera. Samo ene reči sem se bal: vprašati vas, kako je z vašim srcem.«

Vera se je bila odločila, da bo čisto odkritosrčna. Toda bilo ji je težavno, prvič priznati skrivno bolečino, ki jo je doslej tako skrbno prikrivala svetu.

»V mojem srcu ni nič drugega kakor grenki spomin na ljubezen, ki ji ne more biti usojena sreča,« je dejala Vera in se bridko nasmehnila.

Vera je opazila, da je Gorjup vztrepetal in da mu je mračen oblak legel na čelo.

»Tako nesmiselna, tako neumna je bila tista ljubezen,« je nadaljevala med grenkim smehljanjem, »da je možki, kateremu je veljala, ni niti najmanj slutil. Vi ste edini človek, ki zdaj ve za mojo srčno zablodo. Sama sem se borila z njo in jo — pokopala.«

»Hvala vam, Vera, za vaše iskreno zaupanje,« je rekel Gorjup in sproščeno zavzdihnil. »Naj bo ta vaša ljubezen čisto mrtva in pozabljena. Vi ste vredni velike ljubezni in ste ljubljeni kot zadnja velika sreča v mojem življenju. Ali hočete, Vera?«

Pogledal jo je v obraz s spremenjenim izrazom svojih sicer mirnih potez in s skrivnim žarom v očeh, ki je nehote zbudil v njej grozo. Vroči, poželjivi pogled ji je vsi-

ča se ne bi utegnili sodišča postaviti na neugodno stališče. Na ta način bi bili rudarji še na slabšem kakor so zdaj. List je zato pozival senat, naj bi to določbo finančnega zakona spremenil na ta način, da bi bile rudarjem povrnjene njihove že dolga desetletja obstoječe pravice za primer obolelosti.

* **Fotografije za železniške legitimacije.** Osebe, ki imajo znižano voznino na državnih železnicah na podlagi legitimacij s fotografijami, navadno pošljejo železniški upravi fotografije v raznih društvenih uniformah. Da se v bodoče preprečijo nesoglasja med železniškimi uslužbenci in potniki, je generalno ravnateljstvo državnih železnic izdalo sporočilo, da morajo biti osebe na fotografijah za legitimacije v civilni obleki. Fotografije za legitimacije teh oseb v društvenih uniformah se morejo sprejeti le tedaj, če so fotografirane gologlave. Fotografije, ki so se že prej rabile v te namene, se ne smejo sprejemati. Tudi fotografije uniformiranih oficirjev, vojakov in orožnikov se takisto ne bodo sprejemale za legitimacije za znižano voznino na državnih železnicah.

* **Obupno stanje cest v savski banovini.** Tudi na Hrvatskem tožijo, da je stanje njihovih cest obupno. Te dni je zasedal banski svet savske banovine in iz poročila k proračunu tehničnega oddelka je razvidno, da so ceste v savski banovini tako zanemarjene in razdejane, da preti nevarnost ustavitve vsega avtomobilskega prometa. Tujski promet prinaša savski banovini na leto okrog 180 milijonov dinarjev, ceste so pa take, kakršne so bile pred sto leti. Za modernizacijo banovinskih cest v savski banovini bi potrebovali približno 200 milijonov dinarjev, za modernizacijo državnih cest bi pa morala dati država okrog 750 milijonov dinarjev. Vprašanje je seveda, odkod vzeti ta denar. Če bi bili mislili na ceste takoj po vojni, bi imeli že davno vse ceste lepo urejene. Če bi se sproti popravljalo, bi vse to delo manj stalo.

* **Smrt redovnika Slovenca, ki je bil nekdanji oficir in sodnik.** V jezuitskem samostanu v Travniku je umrl v starosti 44 let pater dr. Vladimir Grahlija, ki je bil slovenski rojak. Kot avstrijski oficir je že v začetku vojne s svojo četo dezertiral v Rusijo in se boril kot dobrovoljec. Po prevratu je bil nekaj časa sodnik, leta 1924 pa je zapustil državno službo in stopil v jezuitski red v Sarajevu. Leta 1926. je bil premeščen v jezuitsko gim-

nazijo v Travniku, kjer je poučeval matematiko in zgodovino.

* **Odpustitev rudarjev pri zagorskem premogovniku.** Iz Zagorja poročajo, da je bilo pri premogovniku odpuščeno manjše število rudarjev, ki so bili pred nekaj meseci začasno sprejeti. Vzrok je v zmanjšanih naročilih. Zlasti so znižane dobave državnim železnicam. Kader brezposelnih se s tem poveča in če ne pride kmalu do večjih javnih del, bo marsikatera družina trpela pomanjkanje. Nedavno je bilo zagorsko odposlanstvo na banovini in je posredovalo za omiljenje nevzdržnega stanja. Obljubili so jim, da pride v kratkem v Zagorje zastopnik banovine, ki bo zadevo uredil, da se bodo nadaljevala javna dela. Te dni je bilo okrog 20 najpotrebnejših zaposlenih v železniškem kamnolomu. V rudnik Stanovsko je šlo za enkrat le devet rudarjev. Če bodo pogoji ustrezni, jih pojde še več.

* **Železničar podeduje 180 milijonov.** Po uradnih podatkih dobi Bjelovar v kratkem enega izmed najbogatejših mož v naši državi. Izseljenski komisariat v Zagrebu je namreč pozval železničarja Mirka Arvoja, naj predloži dokaze o sorodstvu z Oresom Arvojem iz Newyorka, ki je lani umrl in zapustil v našem denarju nad 180 milijonov. Mirko je pokojnikov brat in tako dobi milijone on. Zdj ima 1158 Din mesečne plače in stanuje v kletnem stanovanju. Na vprašanje, kaj bo storil, ko dobi milijone, je odgovoril, da službe ne bo pustil, ker bi ne mogel živeti brez dela.

* **Pismo slovenskih rudarjev iz Sisevca** (moravska banovina). Malokdaj se oglasimo, čeprav prihaja k nam lepo število »Domovine«, ki jo vsi radi čitamo, saj prinaša poleg lepih povesti in poučnih reči tudi vse novice iz naših krajev, torej vse, kar more nuditi dober časopis. Tu nas je precej Slovencev. Življenje nam teče tako, kakor pač teče življenje rudarja trpina, ki s težkim delom služi svoj kruh. Kljub hudemu delu pa vendar pridno sodelujemo v društvih, zlasti pri Sokolu. Pogostokrat si pojemo naše slovenske pesmi, ki nam oživljajo spomine na našo lepo Slovenijo. Zelo pogrešamo razigran smeh naših deklet in vriskanje veselih fantov, ki se veselijo lepega življenja in jim ni znano trpljenje v črnem kraljestvu. Vsem rojakom veselo veliko noč!

gladki morski površini. Skozi rumeno in zlato listje visokega jagnjeda so prihajali luno žarki kakor zlati dež.

Vse okoli nje je bilo kakor v pravljici. Mila pomladna toplota v jesenskem barvnem razkošju se je prilagala miru v njeni duši. Čudovito se je videlo bleščeče umiranje narave. Vera je jemala slovo od dekliških dni, ki jih je tukaj preživela, od vseh sanj, želj in nad. Ko bodo stara drevesa, pod katerimi se je igrala kot otrok, spet cvetela, bo njena usoda odločena, kajti takrat bo že resna žena, katere srce ne bo smelo poznati več nobenih želj in bo morala biti mirno. Vera je gledala na bleščavo, ki je čedalje širše in mogočnejše preplavljala vodo, dokler se ni njena duša čisto zamaknila v sanje. Zazdelo se ji je, da je že umrla in da še samo njena duša gleda zdaj tja po morju.

Tako je bila zamišljena, da ni opazila temne postave, ki je slonela na plotu sosedne vile, da ni čutila pogleda oči, ki so jo že nekaj časa opazovale.

Zato se je ustrašila nenadnega šuma v globoki tišini. Z velikimi očmi, ki niso mogle ničesar razumeti, je zastrmela v Ivana, ki je obstal pred njo in sedel zraven nje na klop, še preden se je mogla odločiti, ali naj odide ali naj ostane.

Ivan jo je pogledal tako čudno, tako mrčno in strastno kakor še nikdar poprej.

»Vera, ali je res, kar pripovedujete?« je hlastno vprašal. »Ali se hočete zaročiti gli pa ste se morda že? To ne more biti res. Ne verjamem tega, dokler mi sami ne potrdite. Samo zaradi položaja, samo zaradi imena se ne boste zavrgli. To je nemogoče!«

* **Po 22 letih iz Rusije.** Pred 22 leti je ruska vojska ujela Bosanca Pavla Jeriniča in ga odvedla v Sibirijo. Tam so mu Rusi odkazali kos zemljišča, ki ga je moral obdelovati. Jerinič se je v Sibiriji tudi oženil, vendar je vedno upal, da se bo mogel vrniti v domovino. To upanje se mu je dni uredniči lo. Preko Poljske in Avstrije se je Jerinič vrnil v Jugoslavijo.

* **Nenavadna nesreča pri podiranju drevja v mariborsko bolnišnico** so pripeljali od Sv. Jurija ob ščavnici 32letnega posestnika Alojza Klobaso. Mož ima zlomljeni obe nogi in še nevarne notranje poškodbe. Ponesrečij se je pri podiranju drevja na nenavaden način. Ko so njegovi ljudje podirali drevo, je skušal Klobasa padec drevesa usmeriti s pomočjo vrvi, ki je bila privezana na vrh drevesa. Ko je čakal, da se bo začelo drevo majati, pa je nevede stopil v zanko, ki je bila na koncu vrvi in je ležala na tleh. Pihaj pa je takrat silovit veter, ki je naenkrat podrl podseka-no drevo v drugi smeri. Vrh padajočega drevesa je potegnil za seboj tudi vrv, ta pa v zanko zapletenega posestnika, ki je šinil kvilsku ter zaplaval po zraku kakih 10 m visoko. Zaneslo ga je čez padlo drevo in ga treščilo na drugi strani na zemljo. K sreči pa je padel na mehko zemljo, tako da udarec ob tla ni bil smrten.

* **Vojaška pojasnila v katerikoli zadevi** do bite proti malenkostnemu plačilu pri Per Francu, kapetanu v p. Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 Din.

* **Oproščen.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je zgovarjal 36 letnj posestnik Jakob Sever iz Veržeja. Obtožnica mu je očitala, da je poskušal s mišnico zastrupiti svojo taščo. v teku preiskave je tašča umrla naravne smrti in je tako odpadla glavna obremenilna priča. Ker se je tudi tašča odpovedal pričevanju, je sodišče obtoženca oprostil.

* **Nevaren požar.** V noči na petek je začel goreti velik kozolec dvojniki, last gostilničarja in posestnika Gradiška v Zalogu. Ker je bil kozolec poln suhe detelje, na njegovo rešitev ni bilo misliti. Gasilci so se omejili na to, da so varovali druga poslopja. Požar je bil tako velik, da je bil Zalog razsvetljen kakor po dnevi. To je v kratkem času že štirinajsti požar v okolici. Oblastva si že dolgo prizadeva razkrinkati zločinskega požigalca.

lil spomin, ki se ga ustrašila v dno srca. Ali naj ji vsako strastno vznemirjenje, ki ga zbudi v njem, postane v bodoče muka, ker jo spominja tistega nepozabnega trenutka, tiste ljubljene moške glave, ki jo je nekoč poljubovala?

Pa saj ima čarobno sredstvo, s katerim bo preganjala te strahove, misel na očetovo srečo. Začela je verjeti, da bo za to ograjo varno skrita pred vsemi vročimi spomini.

»Upam, da zaslužim nagnjenje, ki ga vi izkazujejte nasproti meni, gospod ravnatelj,« je rekla Vera. »Obljubim vam prisrčno prijateljstvo in zvesto izpolnjevanje dolžnosti.«

Srečen je Gorjup prijel njeno roko in jo poljubil.

»Ne bom se vam zahvalil z viharnimi besedami, Vera, temveč vam le obljubim, da bom z vsemi silami deloval na to, da storim vašega očeta slavnega, srečnega. Ša danes bom govoril z vašim očetom. Svojo srečo bi rad kmalu oznanil svetu, Vera, lepa, ljubljena moja nevesta!«

Njegovo veselo vznemirjenje, ki pa je bilo vendarle vzdržno, je bilo videti Veri sitno ganljivo. Bilo ji je hudo, da je morala biti tako mirna nasproti niemu, tako mrtva za vsak občutek. Kar nekaka dolžnica se je čutila proti njemu. Vendar pa ni dvomila v svojo silo in v neomajno moč svoje volje. Sama tako ne pride več v poštev. Živeti hoče za druge.

Nekak veliki mir je visel nad njo, ko je zvečer čisto sama sedela ob obrežju morja in uživala lepoto prvih večernih ur. Z morja je pihljaj topel veter in morska voda se je bleščala kakor temno zlato Luna je sijala z neba in njena slika je plavala na mirni in

Silno vznemirjena se mu je Vera odmaknila in se skušala skriti njegovim pogledom, ki so se tako vroče upirali v njen obraz.

»Prav čudno zasliševanje je to, gospod Klenovec, in ob prav čudni uri,« je odvrnila in skušala skriti svoj nemir za navidezno nedostopnost. »O tem, da bi se zavrгла, ni govora. Visoko spoštujem gospoda Gorjupa. Hvaležna sem mu za njegovo ljubezen in veseli me, da bom zavzela položaj, v katerem bom lahko koristila svojem očetu. Ali ni to velik, lep smoter, najboljši, ki sem ga lahko izbrala za svoje življenje?«

»Nemogoče je, da bi se poročili z možem, ki bi bil lahko vaš oče. Ne in tisočkrat ne! To je greh proti naravi, to je samomor!«

»Pa se bo le zgodilo to!« je mrmrala in divja potrptost jo je začela mučiti.

»Saj nočete tega storiti, ne smete se zavreči! Ne trpij tega, Vera!« je vzplamtel Ivan.

»Ne smem? Res vas ne razumem, gospod Klenovec!«

Vera je vstala in se ponosno vzravnila. »Ne! Ne smete!« je ponovil Ivan. »Blaznost je to, izdajstvo lastnega srca. Vera, vi ga ne ljubite! Mene imaš rado, dekle, mene... Vem to!«

Čeprav so jo te besede skrajno presenetile, vendar ni povesila oči. Postala je še bolj trmasta. Njen odpor ji je dal moč, da je z žaljivim hladom odgovorila: »Mislim, da vam za tako trditev nisem dala nobenega dokaza.«

»Ker si tako ponosna, Vera, tako ponosna in pa trmasta, da si rajši nesrečna, kakor bi es le z enim samim toplim pogledom izdalal Vem pa kljub temu, da je res, kar

* **Požar v Podkraju.** Te dni je nastal požar v kozolcu posestnika Wetza v Podkraju nasproti železniške postaje na Zidanem mostu. Žvižg lokomotive je sklical gasilce na Zidanem mostu, ki so bili v trenutku na mestu in reševali izpod gorečega kozolca naložene deske. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Vse kaže, da je bila na delu zlobna roka.

* **Na Dravskem polju je gorelo.** Nedavno noč je pri posestniku Napastu Antonu v Stražgojncih na Dravskem polju nastal požar. Zgoreli sta dve parni, kolarnica, skedenj, drvarnica in svinjak. Tudi vse gospodarsko orodje z vozovi je uničeno.

* **Ogenj uničil domačijo.** Nedavno je pri posestniku Antonu Kmetcu v Lancovi vasi nastal požar in upepelil gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Škoda je poravnana z zavarovalnico. Vzrok požara je bil bajne slab dimnik.

* **Na lepem je izginil.** V Gornjih Kosezah pri Moravčah že dalje časa pogrešajo Uraniča Jožefa, ki je pred tedni neznan kam izginil. Za potnino si je bajne izposodil 2500 Din iz blagajne gasilnega društva v Pečah, kjer je bil blagajnik. Denarja pa ni nameraval poveriti ter se je s poti opravičil predsedniku društva z navadno, kje naj išče kritje primanjkljaja. Kaj je gnalo mladega gospodarja od doma, kjer zapušča ženo in otroke, ni znano.

* **Trohneč obešenec.** Ze tri dni ni bilo na spregled 47letnega Ivana Kokola stanujočega v Magdalenski ulici v Mariboru. Njegovi hišni gospodinjci se je zdelo to zelo čudno. Zaradi tega je o tem obvestila policijo, ki je s silo vdrla v Kokolovo spalnico in našla moza obešenega na oknu in že razpadajočega. Kokoč je bil samec in je bil zadnje čase zelo port. Vzrok njegovega samomora še ni pojasnjen.

* **Otrok utonil v potoku.** V soboto popoldne je izginil z doma 2 leti stari sinček posestnika Rašla Franca v Rogoznici. Ko so ga starši pogrešili, so zaslutili nesrečo in začeli dečka iskati ob potoku Rogoznici. In res so našli otroka v vodi mrtvega. Otroku je najbrž spodrsnilo, da je padel v vodo.

* **Viničarji pred sodniki.** Na zatožni klopi pred mariborskim kazenskim senatom so sedeli viničarji bizeljskega zdravnika dr. Vilimoka, ki ima svoj vinograd pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Zagovarjali so se Tomaž Zemljčič in zakonca Alojz in Ana Kostanjevec. Obto-

ženi so, da so svojemu gospodarju znosili iz kleti najmanj 13 hl vina in 3 hl jabolčnika. Zemljčič je bil obsojen na eno leto in osem mesecev robije, Alojz Kostanjevec na šest mesecev strogega zapore in Ana Kostanjevec na štiri mesece strogega zapore. Slednja dva sta bila obsojena pogojno za dobo treh let. Za njimi je prišel zaradi slične pregrehe pred sodnike Jakob Vezjak, viničar iz Jakobskega dola. Bil je viničar pri posestniku Francu Šantlu, kateremu je odnašal vino in jabolčnik. Vezjak je bil obsojen na tri mesece strogega zapore, pogojno za štiri leta.

* **Vlomi in tatvine v slovenjekonjiški okolici.** Slovenjekonjiška in oplotniška orožniška postaja imata opravka z lepim številom grehov nad tujo lastnino, izvršenih v zadnjem času. Tako so na Tepanjskem vrhu zvečer tatovi odnesli malemu kmetu Antonu Sircu vse prekajeno meso. Nenavaden primer pa se je zgodil pred dnevi v Sp. Grušovju. Ponoči, ko je rodbina kmeta Leskovarja že spala, je nekdo dvakrat ustrelil skozi okno v sobo. Prestrašena žena je skozi okno stranske sobe zbežala k sosedom, med tem ko so se ostali poskrili v stanovanju. Ko sta dva moška, tako pravijo sosedje, ki so ju videli zbežati v bližnji gozd, zaslišala ropot v Leskovarjevi hiši in pri sosedih, sta pobegnila brez plena. Predzadnje nedeljo, ko se je vršila v župni cerkvi v Spitališču služba božja in ni bilo v župnišču nikogar, je neznanec izmaknil iz pisarne hranilno knjižico, nekaj gotovine in nekaj vrednostnih papirjev. Župnik g. Janez Goričan je precej oškodovan. Kakor kažejo vsi znaki, mora nekje v teh krajih obstajati vlomilska družba. Vlomi so povsod izvršeni na isti način.

* **V Zagrebu so prijeli avstrijskega trgovca, ki je nabiral mlada dekleta za neko plesno skupino, dejansko pa je izbrana dekleta pošiljal v javne hiše izven države.** Možak, ki se piše Gustav Schmitt, je iskal dekleta z oglasi po časopisih. Ena izmed njih pa je zaslutila za to krinko navadno trgovino z dekleti in je trgovca prijavila policiji. Policija je začela preiskovati, ali morda trgovec ni imel še svoje zastopnike po drugih krajih.

* **Velika tatvina v Lukovici pri Brezovici.** V nedavni noči je bilo vlomljeno v hišo posestnice Frančiške Čudnome v Lukovici. Neznanec je ukradel srebrno zapesno uro, več srebrnih verižic, zlatih prstanov, broš. po-

nikljan samokres na bobenček in britev, črne moške hlače, pipo z dolgo cevjo in nemškimi napisom, nato dva kovčega suhih klobas in okrog 500 Din gotovine. Tatvine je osumljen neznan možki, tihotapec saharina in igralnih kart in krošnjar s pisalnimi papirjem in svinčniki, star okrog 34 let, srednje postave in ima spredaj v ustih zlat zob.

* **Drzen vlom sredi Maribora.** Na Glavnem trgu v Mariboru je bilo ponoči vlomljeno s ponarejenimi ključi v podružnico prodajalne s Singerjevimi šivalnimi stroji. Tat se je, preden so bila vežna vrata zaklenjena, splazil v notranjost trgovine in je prenočil v kleti. Ponoči je s ponarejenimi ključi odprl vrata v prodajalno in odnesel šivalni stroj, nekaj potrebščin za šivanje in okoli 200 dinarjev gotovine.

* **Roparsko tolpo so prijeli v okolici Koprivnice na Hrvaškem.** Med člani tolpe je tudi Ivan Golob iz Laškega, star komaj 22 let. Tolpa je ropala po okolici vso jesen in svoje žrtve tudi mnogokrat mučila. Tako so decembra napadli v Virju nekajljevo vdovo in zahtevali od nje denar. Dala jim je 400 Din. Roparji pa niso hoteli verjeti, da je to ves denar, in so začeli stariko mučiti. Zvezali so jo in nato so ji z gorečo svečo žgali podplate. V strašnih bolečinah se je ženica onesvestila in se šele naslednje jutro zbudila. Roparji imajo na vesti nad sto vlomov in roparskih napadov.

* **Kaznjenec je žalil pokojnega kralja.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je znašel na zatožni klopi kaznjenec iz mariborske kaznilnice Dragojlo Nikolič iz Tekeriša, ki odsedeva v kaznilnici 15letno kazen zaradi razbojništva. Pred sodnike je prišel vnovič, ker se je izražal pred sojetniki zaničljivo o blagopokojnem našem vladarju Aleksandru I. Dragojlo je zanikal, da bi tako govoril, ostali kaznjenci, ki so bili zaslišani kot pričje, pa so to potrdili. Nikolič je dobil k svojim 15 letom še tri mesece zapore.

* **Ponarejen 20dinarski novček** je hotel nedavno zamenjati pri pekovskem mojstru Puhlinu v Gornji Radgoni 15letni Klemenčič Franc iz Paričnjaka pri Radencih. Puhlin je takoj spoznal, da gre za ponarejen novček in ko je pozval dečka na odgovor, se je ta izgovarjal, da ga je vzel bratu iz omare. Preiskava je dosegla, da je novček izdelek znane ponarejalca Alojza Rušla iz Ručmancev pri Ptuj.

sem rekel! Odkar te imam tudi jaz rad, vem to, Vera!

»Vaj me imate radi?« je rekla grenko. »Ni zvenelo kot ljubezen, kar ste mi na istem prostoru v tem vrtu govorili pred dnevi. V tistih vaših besedah sem čula takrat samo sočutje! Usmiljenja pa ne maram!«

Prvič mu je njena strastna govorica izdala, koliko je Vera trpela zaradi njega, kako hude bolečine ji je pripravil s svojim hladnim snubljenjem.

»Ti si mi takrat tudi odgovorila, kakor sem zaslutil.« je dejal. »Ali verjameš, da bi bil sposoben drugič snubiti dekle, ki me je nekoč odklonilo s prav suhimi besedami, če ne bi vedel, kako je s teboj in kako je zdaj z menoj! Zmerom sem bil dober s teboj, toda ti ne slutiš, kako je z nami, kako radi živimo lahkomišelnostno življenje. Pustil sem se gnati od vrtinca življenja in se vdaljal le veselju trenutkom. Pa je prišla nesreča, ki sem jo jaz zakrivil. Noč in dan sem moral misliti na to nesrečo in nate. Čutil sem kes, vest me je pekla in neprestano sem si delal očitke. Ne smeš se torej čuditi, da sem takrat s prav žalostnim obrazom sedel poleg tebe, brez občutka veselja in brez prave misli na srečo. Prav nič nisem bil vaju resnosti. Ko si me odklonila, sem šel v mesto in sem nadaljeval staro veselo življenje. Toda to življenje se mi je naenkrat zagabilo. Zmerom in zmerom sem moral misliti nate, Vera, na tvojo trmo, s katero si me odklonila, in ugibal sem, ali je bila tvoja odklonitev resna ali ne. Več mi niso ugajale vesele družine, vrnil sem se spet semkaj in tukaj sem videl tebe z onim starim gospodom. Tedaj se je šele v meni

razvnel žar in spoznal sem, da te temu možu ne smem prepustiti. Rad bi si priboril tebe, Vera, ne iz hladnega čuta dolžnosti, temveč zaradi samega sebe. Ljubim te in enako priznanje hočem izsiliti tudi od tebe, ker vem, da me maraš...«

Zadnje besede je šepetal hlastno in strastno in čisto blizu njenega obraza

»Ivan!« Bil je krič strahu, radosti in presenečenja. Napravila je kretnjo, kakor bi hotela pobegniti. Toda v naslednjem trenutku je že ležala na njegovih prsih in njene roke so se oklenile njegovega vratu. Ivan jo je začel poljubovati prav tako vroče in tako divje, kakor je bila o tem tolikokrat sanjala. Vse je pozabila v tem razburkanem morju sreče: očeta, gledališkega ravnatelja in vse svoje svečane sklepe.

Nenadno pa so ji omahnile roke in sedla je na klop.

»Saj je prepozno! Prepozno! Ivan, ali te je usoda določila za to, da me spet znova mučiš? Danes sem dala Gorjupu svojo besedo, ki je ne morem več snesti. Zaradi očeta ne morem!«

»Dobro, pa bodi njegova žena!« je viharno izpregovoril in ji vroče pogledal v oči. »Rečem ti pa, da si moja! Stori, kar moreš in smeš, Vera. Nikar pa ne verjemi, da te bo tuji prstan, tuji mož odvezel meni! Zdaj vem, da me maraš! Zdaj imam moč nad teboj!«

Kakor divji ogenj jo je spreletelo. Vsak živec se je tresel v njej tudi še potem, ko jo je bil Ivan že zapustil. V nemirni vročici je ležala vso noč.

Vse njene borbe so bile torej zaman. Bila je nesposobna, ubraniti se pijanosti sreče.

A nekdo drugi jo je imenoval za svojo ljubljeno nevesto. Veselo vznemirjeni obraz gledališkega ravnatelja je še visel pred njenimi očmi in jo opominjal. Njena vest ji je neprestano očitala: misli na očeta!

7.

Naslednjega jutra je čisto nepričakovano prišel k njej oče in jo pozdravil topleje in pristrčneje kakor sicer. Na izrazu njegovega obraza je videla, da je Gorjup poprosil pri očetu za njeno roko. Zdelo se ji je, kakor da se je hotel oče s posebno dobrohotnostjo zahvaliti se ji za njen sklep, katerega povod mu je pač moral biti znan. Ali naj mu zdaj pripravi najgrenkejšo razočaranje? Ali naj zdaj ne doprinese žrtve in naj ne vzame gledališkega ravnatelja Gorjupa, edinega človeka, ki ima moč in dobro voljo, pomagati očetu do pisateljske slave?

Včeraj bi ji bil Gorjup še oprostil obziren »ne«, toda danes? Kako naj ne stori tega, kar je enkrat obljubila? Ne more mu reči: »Zdaj me ljubi drugi, zato odklanjam vašo ljubezen!« To bi bila neoprostljiva in grda žalitev, za katero bi se Gorjup maščeval nad njenim očetom.

Vse duševne bolečine, vse grenke ure, ki jih je preživela to poletje, se ji zdijo malenkost v primeriz bolečino, ki jo čuti zdaj, ko pričakuje obisk svojega zaročenca. Prvič je imela občutek, da je storila veliko krivico pa naj že ravna kakorkoli.

Bližalo se je poldne. Njena mati je očitno razdražena nagovorila Vero: »Ti pač spet pričakuješ svojega Gorjupa?«

(Dalje)

* **Uboj ali nesreča.** Te dni je nenadno preminila v Rakovcih pri Sv. Tomažu pri Ormožu 73letna posestnica Marija Kukovčeva. Ljudska govornica je takoj raznesla vest, da ženica ni umrla naravne smrti. To je dalo povod, da so oblastva odredila raztelesenje trupla. Pri raztelesenju se je ugotovilo, da je imela Kukovčeva na drobno in tankem črevesu podplutbe, ki so posledica udarcev s topim predmetom, lahko pa tudi s pestjo ali nogo v trebuh. Ugotovilo se je pa tudi, da Kukovčeva ne bi več dolgo živela, ker je bila že pri kraju svojih moči, tako da je mogel povzročiti njeno smrt le majhen vzrok. Sum, da je zakrivil smrt matere, je padel na sina Ivana. Pri zaslišanju je zanikal vsako krivdo in izjavil, da je njegova mati umrla najbrže zaradi tega ker je na svečnico padla in se pri tem poškodovala. Zadevo bo razčistila sodna obravnava.

* **Požigalec v Globokem pri Poljčanah.** V nedavni noči je bil požar v Globokem pri Poljčanah. Zgoreli so svinjski hlevi posestnice Jožefe Bohakove. Domačim gasilcem gre hvala, da nista zgorela tudi gospodarsko poslopje in hiša. Gospodarica je mnenja, da ji je bil ogenj iz zavisti podtaknjen.

* **Orožništvo je na Dravskem polju izsledilo nevarno cigansko tolpo.** V zadnjih mesecih so se na Dravskem polju v Halozah in Slovenskih goricah tako množili vlomi in tatvine, da so bili orožniki noč in dan na delu. Šele te dni pa se je zadeva razjasnila. Orožniki so namreč ugotovili, da so se navadno pojavljali nekaj dni pred vlomi in tatvinami v dotičnih krajih cigani, ki so oprezali okrog, nato pa izginjali. Razen tega so dognali, da prihajajo v te kraje razni sumljivi ljudje in prodajajo na različne blago po zmernih cenah. Po večini so prihajali ti ljudje iz sosedne savske banovine. Tam pa so ugotovili enake pojave. Tudi na Hrvaškem so se vrstili vlomi, ne da bi moglo orožništvo priti zlikovcem na sled. Tako se je pojavil sum, da gre za organizirano tolpo, ki krađe po Sloveniji, spravlja plen na Hrvaško in ga tam prodaja, in narobe. Skupno z orožništvom v savski banovini izvedena akcija je rodila zdaj popoln uspeh. Orožniki so izsledili in zaprli cigansko tolpo, ki je štela čez sto glav. Več aretirancev je izpovedalo, da so blago spravljali, ker so nameravali v kratkem otvoriti v Ptujju trgovino, ki bi prodajala samo na ta način pridobljeno blago.

* **Deset mesecev zaradi zapeljanja.** Te dni je bil pred beograjskim sodiščem obsojen inž. Stojanović na 10 mesecev zapora, ker je zapeljal Milo Dimitrijevičev, ki je nato izvršila samomor. Za njo pa se je iz žalosti usmrtil še njen oče. Za razpravo je v Beogradu in okolici vladalo veliko zanimanje in je čakala na ulicah pred sodiščem na sodbo velika množica ljudstva in prirejala prave demonstracije proti obsojenemu inž. Stojanoviću, ker je pred sodniki blatil pokojno pošteno mladenko.

* **Po zakonu o zaščiti države.** Pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča v Ljubljani je bil obsojen zaradi dvakratnega prestopka po čl. 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi 34letni Franc Pretnar iz Gorij na 360 Din denarne kazni, katera kazni se mu v primeru neizterljivosti izpremeni v šest dni zapora.

* **Tri žrtve napadalcev.** Ko se je 47letni, pri regulaciji Savinje zaposleni delavec Karel Kovač iz Pečovnika vračal z dela, sta ga pred njegovim stanovanjem napadla dva moška ter ga močno poškodovala po obrazu in desni nogi. Na cesti na Zg. Ložnici pri Zalcu pa so fantje napadli 29letnega brezposelnega ključavničarja Jerneja Pangerla iz Začreta pri Škofiji vasi in 21letnega sina posestnice Martina Kunsta s Sp. Ložnice. Pangerla so zabodli z noži trikrat v hrbet, Kunsta pa enkrat. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnišnici.

* **Z britvijo je prerezal vrat** 56letni Janez Maver iz Vrhka pri Tržiču na Dolenjskem, 43letni Ani Jontezovi iz iste vasi, s katero ima že več nezakonitih otrok, ker ni marala več zanj. Zaklepa se je pred njim, toda v nedeljo ponoči je vdrl v njeno stanovanje in

jo spečo tako obrezal z britvijo, da so jo morali drugi dan odpeljati v bolnišnico. Rane so precej nevarne. Maver je sploh zelo nevarnost človek, saj je bil zaradi požiga in nasilnosti že kaznovan.

* **Velika družba ponarejevalcev denarja je bila izsledena.** Njeni člani so bili med Ormožem in Prekmurjem. Leta 1936 se je zglasil pri Jakobu Vrhovčaku, bivšem gostilničarju na Humu pri Ormožu, neki brezposelnik iz Maribora. Ta je pregovoril zadolženega moža k ponarejanju denarja. Vrhovčak pa je za to akcijo pridobil še druge, ki so podjetje denarno podprli. Mnogi posestniki iz bližine in daljne okolice so se zapletli v zadevo in prodali celo živino, da so imeli denar za potrebne stroje in kemikalije. K Vrhovčaku na Humu so prišli nato ljudje iz Maribora in ga naučili izdelovanja tisočakov in 50dinarskih kovancev. Ponarejalci so delali denar ponoči v kleti Vrhovčaka. Nato pa so hoteli ponarejene tisočake razpečati v Ljubljani in Zagrebu. Pri tem so v Zagrebu zalotili Puklavca s Huma, ko je baš hotel menjati tak tisočak. O njegovi aretaciji je bilo takoj obveščeno orožništvo v Ormožu in sicer prav tedaj, ko so tudi ljutomerski orožniki aretirali nekaj izmed razpečevalcev. Ormoški orožniki so takoj aretirali še druge osumljence in zaplenili stroje, kemikalije, papir in 120 tisočakov, ki so dokaj dobro ponarejeni. Našli so tudi manjšo vsoto ponarejenih petdesetdinarskih kovancev. Orožništvo zdaj pridno zasleduje zelo na široko razpredeno ponarejalsko družbo.

* **Zasledovana vlomilec.** Orožniki zasledujejo 43letnega Josipa Anžurja, po domače Jurčkovega iz Trebejevega, in njegovega tovariša. Čigar ime ni znano, zaradi drznih vlomov, ki sta jih izvršila zadnje čase v hribih nad Litijo. Pred dnevi sta se pojavila tudi na Prežganju kjer sta ponoči vdrla v hišo Janeza Zupančiča in mu odnesla slanino in prekaeno meso. Iste noči sta vlomila tudi v šolsko poslopje na Prežganju in ukradla šolskemu upravitelju Bogomiru Jerebu razno obleko, učiteljici Grudnovi pa razne dragocenosti in obleko.

* **Tele so ukradli iz hleva.** Posestnik Šapar na Uranku nad Blagovico je zaslišal v nedavni noči, da je v hlevu zamukala krava. Nekaj časa se mož za to ni zmenil. Ko pa se je mukanje proti jutru le ponavljalo, je šel gledat in zapazil, da v kotu poleg krave ni več teleta. Zjutraj, ko se je zdanilo, so odkrili sled, ki je držala do kamnoloma Tam so našli kri, ki kaže, da so tele zaklali.

* **Pociganjen natak.** 25letni natakar z Vranskega Ivan Turnšek živi s ciganko Agato Rojevo z Ljubnega v konkubinatu. Pred dnevi je prišel v stanovanje Marije Polanškove v Krnici pri Lučah in jo hipnotiziral. Potem ji je pa izvalil 160 Din, rjuho in razno žensko obleko. Ko je imel plen v rokah, je izginil.

* **Zakrinski roparji so ponoči napadli bogatega posestnika.** V Dolenji vasi pri Mirni peči so predzadnjo sredo v rani jutri uri napadli štirje zakrinski roparji 50letnega posestnika Jožeta Progarja v njegovi hiši. Progar in njegova 45letna žena sta se zaradi ropota prebudila. Vsa prestrašena sta zagledala okrog svoje postelje našemljene razbojnikke. Boječ se za življenje je Progar roparjem naposled povedal, kje ima spravljen denar. Bilo je 870 Din, kateri znesek so roparji sami prešteli v hiši. Očitno pa s tem denarjem niso bili zadovoljni in so hišo še temeljito prebrskali. Vzeli so še tri moške obleke, dva zimska suknjiča, dežnik in niklasto uro z verižico. Roparji so pred odhodom izročili Progarju listek, na katerem so bile zapisane besede »Brašeško — sin smrti«. Vsi znaki kažejo, da so roparji morali biti domačini, ki so dobro poznali razmere v Progarjevi hiši. Preden so obiskali Progarja, so vlomili v zidnico posestnika Novaka in tam popili okrog 10 litrov vina. Na mizi v zidnici so orožniki našli časopisni papir, na katerem je bilo z navadnim svinčnikom napisano »Brašeško — ropar in morilec«. Preiskava je dognala, da je bil Progar zvezan z isto vrstico kakor jo je imel Novak v svoji zidnici. Po

ten. se da sklepati, da so bili vlomilec v zidnici isti kakor pri Progarju. Orožniki marljivo poizvedujejo za neznanimi roparji.

* **Ker je šel sedet namesto prijatelja.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bil obsojen 22letni Franc Švajgl iz Paradiža na 14 dni zapora, ker je hotel sedeti namesto svojega prijatelja 32letnega Antona Majcena iz Vičancev, ki je bil tudi obsojen na 14 dni zapora.

* **Kaznovana malomarnost.** Pred sodnikom poedincem v Novem mestu se je zagovarjal 23letni Skok Franc, mizarski pomočnik z Viča pri Ljubljani. Obtožnica ga dolži, da je v Stari Cerkvi pri Kočevju zaradi malomarnega nepravilnega ravnanja s samokresom ustrelil 18letnega dijaka Henrika Šumrado iz Ljubljane, ki je kmalu nato umrl. Skok in prič pravijo, da ni bil v sovraštvu s pokojnim. Sodišče ga je obsodilo zaradi malomarnega ravnanja z orožjem na dva tedna zapora pogojno za dve leti.

Popotnikova torba Za bogatega ameriškega strica se je izdajal

Novo mesto, marca

Lahkovernost ljudi je znal prav dobro izkoristiti okrog 40 let stari Jože Rom iz okolice Črnomlja. Pred dnevi se je pojavil na Rodohi in se zglasil pri strojniku Matiji Kalčiču, kjer se je predstavil za strica njegove žene, ki se je po dolgih letih vrnil iz Amerike z velikim bogastvom. Dejal je, da je za del svojega premoženja, ki ga ima naložena po raznih bankah, kupil v Črnomlju parno žago tvrčke Jugoles. V novomeški hranilnici pa da ima naloženih milijon dinarjev. V Kalčičevi hiši so strica iz Amerike seveda prav dobro pogostili.

Drugi dan se je Kalčič napotil z Romom v Novo mesto, kjer naj bi stric dvignil iz hranilnice denar. Ker stric ni imel pri sebi gotovine, mu je Kalčič posodil 450 Din. Pri tej priliki mu je izročil tudi svoj nov površnik in aktovko, kamor naj bi stric strpal v mestni hranilnici dvignjene tisočake. Ko sta prispela v mesto, sta krenila v neko gostilno, kjer je Kalčič strica svoje žene prav dobro pogostil. Pri tem je bil uverjen, da bodo njegovi izdatki stotero obrestovani. Oba sta po dobri južini in cvičku krenila na rotovž, kjer ima svoje uradne prostore Mestna hranilnica. Stric iz Amerike je šel v prvo nadstropje. Kalčič je pa potrpežljivo čakal. Ker pa Roma le ni bilo od nikoder, je Kalčič začel po njem vpraševati, toda nihče mu ni mogel povedati, kje je. Mestni rotovž ima mnogo vrat in izhodov, ki jih je moral stric iz Amerike dobro poznati. Smuknil je pri drugih vratih iz rotovža in se tako na lepem odkril Kalčiču. Odnesele je seveda Kalčiču denar, površnik in aktovko. Ves poparjen se je Kalčič vrnil domov.

Rom, ki je tako prišel do denarja, jo je ubral proti St. Jerneju. Med potjo se je zglasil pri posestniku Francu Kastelcu v Gor. Gradišču. Predstavil se mu je za njegovega bratranca, ki je, seveda bogat, dospel iz Amerike. Po dobri pogostitvi mu je Kastelc izročil novo obleko. Američanov je bila namreč še na potu. Posodil mu je tudi 600 Din, kajti bratrančev denar je bil naložen v raznih bankah. Dal mu je tudi par svojih najboljših čevljev.

Po veselem gostovanju na Kastelčevem domu in v okolici se je Rom znašel v Gornjem Suhadolu pri Brusnicah. V vasi je Rom zbudil veliko zanimanje. Povsod je šel glas o bogatem Američanu in o njegovem neizmernem bogastvu. Za svojo žrtev si je tudi izbral posestnika Kondo Matijo. Ker posestnika ni bilo ta čas doma, se je predstavil njegovi ženi z vzklikom: »Matija, ali me ne poznaš več? Jaz sem tvoj rođni brat in prihajam k tebi naravnost iz Amerike. Imam dovolj denarja, zdaj boš tudi ti bogata in pre-

skrbljena za vse življenje. Kondova žena, ki ima res brata v Ameriki, je bila prepričana, da stoji pred njo sam njen brat Jože. Domače hčerke pa so bile presrečne, ker so dobile v hišo v goste tako bogatega strica. Tudi vaščani so začeli vabiti Američana k sebi v goste. Ko je bogati stric veseljačil po zidanih, so pri Kondovih neprestano pekli. Hčerke so imele polne roke dela. V hiši je vladalo praznično razpoloženje. Toda veliko veselje se je kmalu spremenilo v še večjo žalost. V hišo so nenadno stopili orožniki in naperili na prsa bogatega Američana puške z nasajenimi bajonetmi.

Možak, ki je veroval v svojo moč, se je orožnikom takoj postavil v bran. V zaščito pa ga je vzela tudi posestnikova družina. Z levico je zgrabil z vso močjo za ostri orožnikov bajonet. Orožnik pa je potegnil k sebi puško z bajonetom Američanu iz rok in mu napovedal aretacijo. Orožnikov tovariš pa je Romu vrgel čez roke okove. Pri tem se je izkazalo, da ima Rom od bajonetove ostrine prerezane na roki štiri prste. Orožniki so Roma prignali v zapore novomeškega okrožnega sodišča, odkoder je bil oddan zaradi rane na roki v bolnišnico usmiljenih bratov. Ponoči pa je iz zavoda pobegnil, da bo pač spet lovil na svoj ameriški lim lahkoverne ljudi, ki jih ne manjka med našim ljudstvom.

Iz Prekmurja

Roparski pohod prekmurskih ciganov na Madžarsko

Fokovci, marca

Ena izmed hudih pokor, ki tarejo naše Prekmurje, so cigani. Bili so časi, ko so cigani samo bolj skromno kradli, toda zdaj se razvijajo čedalje bolj v nevarne razbojnike. Sicer jih zmerom izsledijo, pozapro in kaznujejo, ko pa pridejo iz ječe se spet lotijo starega posla. Cigansko vprašanje se v naši državi že dolgo časa rešuje, a ker se ga nihče resno ne loti, se cigani brez konca in kraja klatijo vse križem po državi, prosjačijo, izsiljujejo, krajejo in ropajo.

Takšen drzen razbojniški pohod so nedavno napravili fokovski in borečki cigani, in sicer so šli ropat na Madžarsko. Izropali so konzum v Sombočki vasi na madžarski strani blizu naše meje. Oplenili so vso trgovino in naložili velike količine manufakturnega blaga. Po sledovih, ki so jih pustili na kraju vloma, je bilo razvidno, da je ropalo pet oseb, ki so potem odšle proti jugoslovenski meji. V isti noči proti jutru je zapazil obmejni stražnik prihajati proti naši meji pet z velikimi ovalami otovorjenih oseb. Pozval jih je s klicem »stoj!«, neznanci pa so začeli streljati. Tudi stražnik je odgovoril s strelji, a v temi ni nikogar zadel. Neznanci so streljali iz vojaških pušk, kar je bilo spoznati iz najdnehih patron. Pustili so na kraju boja tudi veliko culo, v kateri je bilo razno manufakturno blago.

Istega dne proti večeru je šlo teh pet neznancev mimo hiše posestnika Ludvika Töreka v Fokovcih. Štirje so nosili bisage, peti pa je šel prazen. Törek je za šalo zaklical za njimi »stojte!«, ti pa so v odgovor nanj ustrelili. To je Törek razjezilo, da je skočil v hišo po lovsko puško in dvakrat ustrelil. Na te strele so neznanci pobegnili in pustili v gozdu spet eno culo, v kateri je bilo manufakturno blago hkratu s cigansko torbo, iz česar so potem orožniki, ki jih je Törek o dogodku obvestil, sklepal, da je imel posla s ciganskimi roparji, ki so se vračali s plenom iz Sombočke vasi.

Sledovi so držali v smeri proti ciganskim naselbinam in orožniki so po preiskavi prišli do zaključka, da so rop v Sombočki vasi izvršili cigani Vinci Horvat, Štefan Horvat, Ivan Kovač, Ivan Kakač in Vendel Cenar. Orožniki so dobili z Madžarskega mavčne od-

live stopinj, ki so jih roparji pustili okrog konzuma in na podlagi teh so potem premerili noge omenjenih ciganov.

Vendel Cenar je pred aretacijo pobegnil, ostale štiri pa so uklenili. Ko so primerjali noge Vincija Horvata z mavčnim odlivom in so mu zaradi tega sneli vezi z rok, se je v Horvatovi roki zabliskal dolg nož, ki bi ga bil zasadiš orožniškemu naredniku Čebašku v hrbet, če ne bi bil v pravem trenutku priskočil kaplar Dragutinovič in zgrabil cigana za roko. Cigan je nato zabel samega sebe v nogo, da je močno krvavel. Napravil je to, da so ga zavoljo tega poslali v bolnišnico, odkoder je potem lahko pobegnil. Vinciju Horvatu je spravila nož v zapor njegova ljubica, ki mu je prejšnjega dne prinesla juho v pločevinasti posodi in v juhi skrit nož. Iz bolnišnice v Murski Soboti pobeglega Vincija Horvata še niso izsledili. Pri preiskavi so orožniki odkrili pri Ivanu Kovaču in Štefanu Horvatu na Madžarskem ukradeno blago. Tale drzna roparska zgodba je ponoven dokaz, da je treba cigansko vprašanje temeljito rešiti. Nekoč se je že govorilo, da nameravajo cigane naseliti med drugim tudi na nekaterih jadranskih otokih. Nekaj naj se stori, da se bodo tudi cigani preživljali z delom.

Noši na tujem

Iz Ensisheima (Francija) nam pišejo: Po kratki bolezni nas je za vedno zapustil naš rojak Ivan Murko, član našega Jugoslovenskega delav. društva »Kraljevič Andrej«. Na njegovi zadnji poti smo ga spremljali v velikem številu njegovi prijatelji in tovariši z društveno zastavo in mu položili krasen venec na grob. Pokojnik je štel 52 let. V Franciji je bil že 12 let. Doma je bil iz Dragovičev pri Ptujju in zapušča tukaj žalujočo vdovo, v domovini pa enega brata in tri sestre. Ivan, ohranili te bomo v najlepšem spominu. Lahka ti bodi tuja gruda!

Iz Herne-Sodingena (Nemčija) nam pišejo: Te dni je umrla za kapjo ga. Ana Hribarjeva, rojena Petjeva iz Smartna pri Litiji. Njen mož Franc je po rodu iz Št. Ruperta na Dolenjskem. Pokojnica zapušča tri odrasle hčere in odraslega sina. Naj bo rajniki, ki je bila zvesta bralka »Domovine«, lahka tuja zemlja. Njenim žalujočim svočcem naše iskreno sožalje!

Iz La Machine (Francija) nam pišejo: Odkar ima Francija Blumovo vlado, se je tudi položaj tujcev zelo izboljšal. Ni več takšnega izkoriščanja kakor prej, ko še ni bilo ljudske fronte. Jugoslovenski rojaki smo zdaj vsekakor bolj zadovoljni. Blumova vlada izboljšuje delavske razmere. Velika pridobitev je ta, da imamo letni dopust 12 dni plačan in plače so boljše. Tukajšnji rojaki imamo že več let Podporno društvo jugoslovenskih delavcev sv. Barbare, ki je imelo pred tedni redni občni zbor. Novi odbor sestavljajo: predsednik Anton Udovč, drugi predsednik Anton Jazbinšek, tajnik Karel Abram, drugi tajnik Ivan Anzelm, blaginik Ivan Javšnik, drugi blaginik Franc Virč, preglednika Franc Berliš in Anton Dragan, svetovalci Ciril Potočnik, Ivan Likovnik, Franc Rotter in Franc Hribaršek.

BANKA BARUČH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekoyne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekoyne nakaznice. 56

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zanimivosti

× Papež priznava aneksijo Abesinije. Ob priliki izročitve »zlate rože«, ki jo pokloni papež italijanski kraljici kot znak posebnega spoštovanja, bosta prečitani papeževi posvetili ni pismi »italijanski kraljici in cesarici Abesinije«. S tem papež uradno priznava aneksijo Abesinije po Italiji.

× Poroka bivšega angleškega kralja Edvarda VIII. Zdaj se je končno določil dan, ko se bo poročil bivši angleški kralj Edvard VIII. z go Simpsonovo. Poroka bo na Dunaju v soboto 22. maja. Vojvoda Windsorski, kakor se zdaj imenuje, se je hotel poročiti že ob koncu meseca aprila, vendar pa ga je kralj Jurij VI. prosil, naj odgodi poroko po kronanju. Vojvoda se je njegovi želji odzval pod pogojem, da bodo njegovi poroki prisostvovali lahko tudi člani kraljevske rodbine. Po poroki se bo nastanil v gradiču grofa Münstra pod Dobračem na Koroškem.

× Schneider-Creuzotove tvornice orožja v Franciji podržavljene. V francoskem uradnem listu je izšla ministrska uredba, ki določa, da so največje francoske tvornice za izdelavo orožja Schneider-Creuzot podržavljene. Vladni listi pozdravljajo ta ukrep kot uresničenje ene izmed najvažnejših točk programa ljudske fronte.

× Brzi vlak je skočil s tira zaradi viharja. V soboto popoldne je pri postaji Bourgesu v srednji Franciji skočil s tira pariški brzi vlak. Nesreča se je zgodila zaradi tega, ker je vlak z vso naglico zavozil v debela drevesa, katera je nekaj minut poprej silen vihar nametal na progo. Pri tako veliki naglici je bil pritisk tako velik, da so se prvi trije vagoni kar zarili drug v drugega. Reševalci so izkopal izpod ruševin okoli 10 mrtvih in več ranjencev.

Za smeh in kratek čas

NAMESTNIK

Meta: »Tvoj mož je zdravnik, a vzlic te mu večkrat za dalje časa odpotuje. Kako to?«

Adelajda: »Saj si dobi vselej kakega namestnika.«

Meta: »A tako! Potem ti pa ni sile!«

KDOR ZNA

Miha je stopil do odvetnika in mu potožil, da mu sosed Jaka že toliko in toliko let dolguje toliko in toliko. Polovico da mu da, ako more dolg izterjati.

Po dveh mesecih se je Miha spet oglasil pri odvetniku in ga vprašal, kako je z zadevo. »Težavno je. Svojo polovico sem že izterjal, z vašo pa najbrž ne bo nič«, mu je odvrnil odvetnik.

V KAZNILNICI

Zastopnica dobredelnega društva: »Naše društvo je sklenilo poslati vsakemu kaznjencu štruco ali naj jih spečemo z rozinami ali z orehi?«

Jetnik: »Najrajši bi imeli v njih pile, go spa.«

Listnica uredništva

Dopisnikom! Stalno dobivamo dopise, ki so hudo skregani s tiskovnimi paragrafi. Prosimo torej prizadete, da nam oprostijo, če ne moremo vsega objaviti.

Ensisheim. Pišite kakšnemu svojcu še enkrat zaradi domovnice. Občina mora navesti vzrok, zakaj je ne izda.

Hrastnik. Navadno dolg zastari v treh letih, če vas upnik ne terja. Sicer pa se obrnite na odvetnika, ki mu morate vse natančno razložiti, da vam bo lahko svetoval.

Škocijan pri Turjaku. Vsega zaradi strogih tiskovnih paragrafov ne moremo objaviti. Kar je dobro napisano in ustrezno paragrafov, pride v list. Opozarjamo tudi, da dopisov »Domovina« ne honorira. Slik pa dobimo toliko, da jih ne moremo vseh objaviti. Razen tega nas slike mnogo stanejo.

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

24

Glava mu je žarela kakor razbeljeno železo. Začelo se mu je mešati. Prestrašila sem se in poslala sem k Zrinjskim po padarja. Prepozno! Čez tri ure je umrl in — tukaj je! Mrtev! Moj Bog, mrtev! Ali sem kaj takega zaslužila?»

»Gospod Tahij«, je polglasno rekel Gašpar graščaku na Susjedu, »prosim vas, stojte nam v tem strašnem času ob strani!«

»Jaz«, je zamrmral Tahij, »jaz bi bil sam potreben pomoči. Ban Peter Erdödi je mrtev, s tem so prekrižani moji računi. Kaj bo zdaj?«

Gašpar je odvedel banico v spalnico. Tahij in Helena sta sama stala ob krsti. Tedaj je stopila Helena k svojemu možu in mu položila roko na ramo.

»Gospod Franjo«, je zašepetala, »ali ni ta krsta za naju prst božji?«

Tahij se je jezno zdrznil in odgovoril:

»Gospa Helena, zdi se mi, da govori z vašimi ušmi oni prekleti pop iz Brdovca.«

»Memento mori!« se je tedaj od vrat začul presunljiv glas. Vstopil je duhovnik majhne rasti z dolgo črno brado — škof Gjuro Drašković. »Do mojih ušes je prišel žalosten glas«, je nadaljeval, »da se je Vsemogočni odločil v tem žalostnem času vzeti kraljevini poglavarja. Prišel sem obiskat te črne dvore tuge in moliti za pokojnikovo dušo!« Drašković je pokleknil pred krsto in začel glasno moliti, a ko je s posebnim glasom končal »Amen!« je Tahija nekaj zgrabilo za srce.

XIV.

Med tem ko se je žalostni glas zvona razlegal nad mestom Zagrebom in naznanjal, da je kraljevina izgubila bana, sta v dubrovškem župnišču sedela dva moža, domači župnik Ivan Babić in neki pošvetnjak, visok, močan, z bistrimi rjavimi očmi, iskrenim, močnim licem in z dolgimi brki, gospod Štefan Grdak s Filetinca, križevski plemič kraljev odposlanec.

»Hvala vam, prečastiti gospod«, je rekel plemič duhovniku. »za novico, ki ste mi jo povedali. Kralj me je nalašč poslal sem, da v njegovem imenu upravljam polovico Heningovkinega imetja, dokler pravda ne dotече. Nikakor ne dvomim, da bo gospa vsaj pri polovici zmagala, ker je to na vse zadnje njena deliščina, ki jo je Tahij brezobzirno porabil. Tudi na dvoru poznajo tega gospoda vrhovnega konjušnika, da je divjak brez para, vendar pa se še vedno bojim, dasi je kralj nekoliko bolj pravičen kakor njegovi lakomni svetovalci, ki si jih je gospod Tahij v ime prijateljstva znal pridobiti. Da govorim resnico, niti ta začasna uprava jim ni dala, pravili so, da se je bati krvi. Tukaj nisem imel nobenega znanca, razen vas, ki vas od mladega poznam kot poštenjaka. Zato sem vas prišel vprašati. Prosim vas, pomagajte mi pri tem hudem poslu, ker bi rad za čas svojega prebivanja spet uvedel zakon in red, ki pod Tahijem, kakor čujem, nikakor ne cvete.«

»Žal, ne cvete«, je potrdil župnik. »Bom mi je priča, gospod Štefan, da vas nisem nagal in zahvaljen bodi, da ste prišli, ker bo kraljevega poslanca vendar moral poslušati.«

»Ne vem, ali bo«, je odkimal Grdak. »Ko sem davj prišel na Susjed in se izkazal s kraljevim pismom, mi je Tahijeva služinčad takoj začela metati polena pod noge. Peter Petričević ni hotel dati ključev, vsi so se me izogibali, da sem stal, Bog mi odpusti, kakor grešnik pod vešali. Toda gospodje so se prevarili. Grdak se ne da z nobenim gospodstvom preslepiti. Jaz ne popustim in pojdem svojo pot naprej!«

»Tako je tudi prav, gospod Štefan, in to je edina pot, da pridete do ugleda. Posebno vam priporočam to ubogo ljudstvo, ki pod Tahijem naravnost krvavi pot poti. Na svoje poštenje in prisego vam pravim, da človek še ni videl takih grozot, kakor jih dela Tahij nad svojimi kmeti. Na vse zadnje so res skoro vsi velikaši našilniki, ker jim je

to že prirojeno; Tahija pa se menda niti sve, ti krst ni prijel in zdi se, da ima v prsih kamen, ne srca. Kaj sem vse poskušal! Ne maram se mešati v gosposke reči, toda duhovnik sem in moram. Kdo naj brani čredo pred volkovi, če ne pastir? Zaradi ljubezni sem se ponižal in ne enkrat! Izpovednik Helene Tahijevje sem in ji nisem le enkrat govoril na srce in jo ostro karal. Helena je res tudi vsa divja, toda ona ima srce in zdi se, da se je bodo moje besede počasi prijele. Tahij pa je naravnost zverina in ves kraj ga preklinja. Odkar živim še nisem videl takega nečlovečnosti, ki mu je naravnost slast do smrti mučiti ubogo ljudstvo. Pravil sem vam o Mogaiću in drugih zločinih. Kmet je v skrbeh za svoje siromaštvo, ker bi Tahij pol vasi pogljal s posestva brez vsakega razloga in zemljo vzel zase ali pa jo razdelil med svoje razbojniške hlapce. Davek je proti postavi povisjal za polovico, na vsaki graščini je postavil višlice in pravi, da mu obed ne diši, ako ne vidi, kako kak vaški pes s petami brea po zraku. Skratka, tu ni solišča, ne postave ne duše, ne Boga.«

Naše ljudstvo nima slabega srca, pač pa naglo kri; naše ljudstvo je nezaupljivo, ker vidi, da gospodje, ki so mu dani za gospodarje, gazijo vse, kar mu je sveto. Ali je potem čudno, če ljudstvo podivja.«

»Tudi jaz sem plemič«, je odvrnil Berdak, »toda moja zibelka ni stala v visoko zidanih dvorih, ampak pod lesenim plemiškim dvorcem. Prišežem vam, prečastiti gospod, da bom branil to ubogo ljudstvo, ki je prav tako po božji podobi ustvarjeno kakor mi.«

»Bom vam povrnil«, je odgovoril Babić. »Povejte pa mi, kakšni so Gregorijanci, je vprašal Grdak.«

»Gregorijanci? E, Ambrož je pošten človek, stara hrvatska korenina. Stjepku pa ne verjamem. Tudi kmetom se prilizuje, toda če bo prišel na konja, bo obehal kmete tudi on, kakor Tahij. To je divji človek, ki bo svojo dobro ženo spravil v grob.«

»Zanesite se name«, je končal Grdak, »kar sem rekel, bom storil. Jaz bom že ukrotil Tahija.«

»Daj Bog!« je pripomnil župnik.

XV.

Gospod Ambrož Gregorijanec je sedel za mizo v stolpu mokriškega gradu, kamor je bil prišel na daljši obisk. Ne zaradi zabave in veselice, ampak zaradi pravde, ki jo je imel sam in gospa Uršula. Ko je čul o Tahijevih zločinih, si jih je hotel od blizu ogledati. Bil se je sklonil nad debelo knjigo, na katero mu je padala široka brada in oči so mu hitele po črnih tiskanih vrstah. Razmišljal je razliko med slavonskim in ogrskim dednim pravom, ker je kraljevo sodišče vprašalo baš po njej. Segel je po papirju, da bi si nekaj zapisal, tedaj pa je stopil v sobo popotno oblečen gospod Mihael Konjski. Starec je vzdignil glavo, podal gostu obe roki in zaklical:

»Pozdravljen, dragi prijatelj! Kakšna sreča vas je prinesla na Mokrice?«

»Bog vam daj zdravje, Ambrož«, je odvrnil Konjski. »Ne vem, ali nesreča, vsekakor pa je važna novica.«

»Da čujemo«, je odgovoril Ambrož in spet sedel.

»Bana imamo, odnosno dva bana.«

»Dva? In katera?« se je Ambrož živahno vzdignil.

»Škofa Draškovića in kneza Frankopana Slunjskega.«

»Res?« je vprašal Ambrož. »Moj Stepko prinese iz Zagreba vsak dan drugega bana. Mnogo so tudi imenovali Matijo Kegljevića.«

»Prava, živa resnica«, odvrne Konjski. »Meni je to povedal sam gospod škof že včeraj in jaz sem z ženo prihitel, da vam to novico prinesem.«

»Torej Drašković!« se je zamislil Ambrož in je začel gladiti svojo belo brado. »Nanj ni nihče mislil. Škof ne pripada nobeni stranki. Nikoli se ni mešal v naše domače reči. Zvit je, gladek in sladek, toda ni pristranski in zloben. Ne bo slabo. Toda čemu dva bana?«

»Drašković je za državne, Frankopan za vojaške reči.«

»Slunjski knez je mlad, toda velik junak in poštenjak«, je nadaljeval Ambrož. »Ali ste govorili s škofom o naših rečeh?«

»Kajpak!«

»In?«

»Saj ga poznate. Fin in moder človek. Njegove previdne besede hodijo kakor po ledu in kadar hoče zatajiti, pa pove kaj iz svetega pisma ali kakega latinskega pisatelja. Razložil sem mu vse. Mirno je sedel in me poslušal, rekel pa ni ne črne ne bele. Ko sem končal, mi je dejal: Zaradi veleizdaje se ne bojte. Ta strašna pravda bo zaspala med akti. Kar ste mi pripovedovali o Tahiju, pa vem tudi sam Tahij ima, verjemite mi, na kraljevskem dvoru mogočne prijatelje, v deželi sami pa veliko stranko, a kraljev dvor potrebuje mnogo denarja. Po tem vidite, dragi gospod Mihael, da tega gordijskega vozla ne kaže razsekati, ampak da ga je treba spretno razvozljati. Za božjo voljo, ne prenažite se. Potrpite! Pravda naj teče pred banskim sodiščem, saj jaz nisem Peter Erdödi, Tahijev zet. Nato je škof dolgo časa razmišljal in se igral s svojo brado, Naenkrat pa je, kakor da se je nečesa domislil, dvignil glavo in mi rekel: »Kaj dela vaša gospa Anka? Ze dolgo je nisem videl. Ali je pozabila, da sem ji krstni boter? Recite ji, naj pride k meni, še danes naj pride. Vi pa bodite previdni: to recite tudi gospodu Ambrožu Gregorijancu. Ne pozabite sporočiti mojemu kumčetu, kar sem vam naročil!« je končal škof s povzdignjenim kazalcem in me odpustil.«

»Da, da«, se je nasmehnil Ambrož. »Tak je on. A kaj je rekla Anka?«

»Rekel ji je, da je Tahij bil pri njem, da se mu je ponižno poklonil in zelo hvalil kraljevo dolžnost, ki je najbolj modrega Hrvata postavila za bana.«

»Glej ga no«, je rekel Ambrož, »volk se je izprevergel v lisico.«

»Da«, je nadaljeval Konjski, »in Tahij se hvali no Zagrebu, da je bil ban zelo prijazen, da bo sodba pravična in da bo ščitil vsako pravico.«

»Drašković je gladek na vse strani. Lisica je lisico nadliscičila. Toda držimo se njegovega sveta, ker nam je koristen. Sporočimo vse te novice gosne Uršuli, da se lahko dogovorimo. Recite ji tudi vi, naj bo modra.«

»Uršula pač ve že vse«, je rekel Konjski. »Moja žena je šla k nji.«

Po grajskem vrtu se je sprehajala gospa Uršula v živahnem razgovoru z gospo Konjsko.

»Škofov načrt«, je rekla Konjska, »je zelo moder, toda za to reč je treba dovolj previdnosti. Tudi možu nisem o tem ničesar črhnila, ker vem, da je prijatelj Ambrožev, ki bi rad na vsak način omožil Zofko z Milicem in za tega bajtarja se poteza Marta, naša rahločutna Marta. Naravnost torej ne smemo, ampak po ovinkih, ker ne smemo Ambroža žaliti.«

»Ne, ne, temu se moja duša upira!« je rekla Uršula in pokimala z glavo: »jaz sem sicer nasprotna možitvi s tem bajtarjem, toda da se pomirim s svojim zakletim sovražnikom?«

»Mati, ne vprašajte po osveti«, je rekla Konjska hladno, »vprašajte rajši, kje je vaša korist.« Uršula se je zamislila.

»Res je«, je rekla gospa Uršula, »korist je velika.«

»Torej ne oklevajte. Marta mi je pripovedovala celo zgodbo o Mogaiću, ki stoka v turški sužnosti. Ujemi tega začaranega Milića na to viteško podjetje. Pri tem ga bo konec in tako se ga bomo rešili.«

(Dalje)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Tirolski zvitek. Umesi v testo (najbolje je, da najprej z nožem zmešaš in da nimaš pretoplih rok, da se maslo proveč ne zmeča) 18 dek moka, 14 dek sirovega masla, žličico simonovega soka, žlico smetane, en rumenjaka, ščep soli in tri deke sladkorja v prahu. Nato testo tenko razvaljaj, ga zloži skupaj in spet razvaljaj. To ponovi trikrat. Nato deni testo na hladno, kjer naj pol ure počiva. Med tem pa pripravi nadev takole: mešaj, da narase pet dek sirovega masla, šest dek sladkorja v prahu in en rumenjaka, nato primešaj sneg enega beljaka in sedem dek zmletih orehov. Zdaj testo tenko (za nožev hrbet) razvaljaj. Po sredini pomaži testo s poljubno mezgo, nadev pa pomaži po vsem testu. Potresi po nadevu še pet dek rozin, (rozine prej popari in nato osuši), zvij in položi v pomazano pekačo. Zvitek pomaži z raztepenim beljakom in nato speci. Pečeni zvitek posuj s sladkorjem v prahu, razreži in daj toplega na mizo.

Jetrni cmoki. Na kocke nareži štiri žemlje in polij s četrtinko litra mleka, v katerem si raztepla eno jajce. Zmelji na strojčku (ali pa nastrgaj) 15 dek govejih jeter in 10 dek ledvic. Dodaj žlico dobro sesekljane čebule, ščep majarona, popra, soli, sesekljane zelene petersilija in droben strok stlačene česna. 20 minut preden cmoke zakuhaš, zmešaj jetra z žemljami, dodaj žlico ali dve moke in žlico drobtin (če je testo zelo mehko, dodaj še moko in drobtin). Iz testa oblikuj srednje velike cmoke, jih zakuhaj v slanem kropu, kjer naj vro 20 minut. Nato ocedi in zabeli z masljo, v kateri si zarumenila drobtine. Daš s salato ali poljubno omako na mizo.

Sirove palčice. Umesi v testo: 14 dek moka, sedem dek sirovega masla, dve dek naribanega bohinjkega sira, dve žlici kisle smetane, en rumenjaka in malo soli. Umešeno testo naj pokrovi počiva pol ure. Nato testo tenko razvaljaj in s koleščkom razreži na ozke palčice. Palčice zloži na pomazano pekačo in jih speci. Daš tople na mizo.

Praktični nasveti

Zamašen lijak najlažje očistiš, če zavreš lonec vode, kateri dodaš navadnega luga (sode) in soli in vliješ v lijak, da voda počasi odteka. Ko je vsa voda odtekla, zlij v lijak še lonec kropa in vsa maščoba se bo odločila. Sploh je pa dobro v lijak vsaj enkrat na teden vliči lonec kropa, da se maščoba sproti pomije.

Če kuhaš kisló zelje, ohrovt in slična jedila, je kuhinja, pa tudi drugo stanovanje polno tega duha. Posebno je to neprijetno v majhnem stanovanju. Če pa deneš k zelju, ko ga pristaviš, v čisto krpo zavezano polovico žemlje ali kos belega kruha, potem ne bo no benega duha po hiši od zelja. Ker se od kuhe sploh rad razširi duh po stanovanju, prepričaj se, če postaviš na ognjišče lonec ali skledo kisa. Kis vzame več duha od kuhe nase.

Kako očistiš okvire, ki so bronsirani ali pozlačeni. V skledo nalij kisa, v kis pomoči gobo, nato umij okvir in pušči mokrega kakih pet minut. Nato umij okvir s čisto vodo in zbrisi s suho krpo.

Preoblečene stóle, divane in tudi žimnice ni dobro štetati z navadnim štetajem, ker pri stepanju blago preveč trpi in se hitreje strga. Nareži kakršnekoli krpe v dolge trake in ovij stope s temi traki, ki jih na koncu zašij, da se pri stepanju ne bodo odvijali. Tako ovit stopec je priporočljiv tudi za preproge. Za stepanje obleke pa še celo.

Kadar lupiš jabolko, gre precej jabolka pri tem v izgubo. Če pa jabolka, preden jih pričneš lupiti, deneš v krop in jih pustiš minuto ali dve v kropu, nato pcediš in polieš z mrzlo vodo, tedaj se da koža z lahkoto potegniti s sadu. Ostanejo pa v jabolku vse hranilne snovi, ki jih je največ ravno pod olupkom.

Radio Ljubljana

od 21. do 28. marca

Nedeja, 21. marca: 8.00: Vesel pomladni pozdrav (plošče). — 8.30: Telovadba za dame in za gospode (prof. Dobovšek). — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prenos postnih pesmi iz zavodov sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano (zbor bo vodil profesor Matija Tomc). 9.45: Verski govor: Smrt in sodba (Fran Finžgar). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.15: Iz daljnih dežel (plošče). — 11.30: Otroška ura: Jurček in Jerica na potovanju (zvočna slika). — 12.00: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert komornega tria (Vlachy — klarinet I, Umek — klarinet II in Loparnik — fagot). — 16.00: Pregled jugoslovenskega zavarovalstva (Ivan Martelanc). — 16.20: Našim deželanom (radijski orkester). — 17.00: Kmetijska ura: Pomnoževanje rastlin s podtaknjenci (Štrekelj Josip). — 17.20: Našim deželanom (radijski orkester). — 18.00: Koncert kvarteta rogov (Hafner, Dolinar, Ušak, Moravec). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Muzei kneza Pavla (dr. Milan Kašalin). 19.50: Slovenska ura: Koruške narodne na ploščah (ne bo šentjakovski oktet); Iz narodnega življenja Rožanov (dr. Josip Šušelj). — 20.30: Koncert malih harmonikarjev pod vodstvom profesorja Pavla Rancigaja. — 21.15: Orkester mandolin (plošče). — 21.30: Operna glasba (radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Operna glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 22. marca: 12: Baletna glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Pisan drobiž (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Zdravniška ura: Higiena bivaljšca (dr. Anton Breclj). — 18.20: Stare češke narodne pesmi (plošče). — 18.30: Slovenska narodna pesem (Fran Marolt). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Filozofija Božidara Kneževiča — ob obletnici njegovega rojstva (dr. Ksenija Atanasijevića). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Cerkevne pesmi Gregorja Riharja (izvajal bo zbor sv. Cirila in Metoda; prenos iz cerkve sv. Cirila in Metoda). — 21.15: I. ura moderne francoske klavirske glasbe. Predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pisemce za kratek čas (Ježek in Jožek). Konec ob 23. uri.

Torek, 23. marca: 11.00: Šolska ura: Na Holandskem v deželi vrtov in mlinov na veter — vtisi s potovanja (ga Milena Vrčon). — 12.00: Cvetke in pomlad (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Glasbene suite (plošče). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Preporod grške omike po Arabcih (Fran Terseglav). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Umetna obrt v Jugoslaviji (Tkalčič iz Zagreba). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: IV. skladateljeva ura: dr. Gojmir Krek (sodelovali bodo Pavla Lovšetova, profesor Lipovšek, zbor »Sloge« in predavatelj dr. Dolinar). — 21.15: Narodne pesmi (plošče). — 21.30: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pesmi iz severa in juga (radijski orkester).

Sreda, 24. marca: 12.00: Odlomki Wagnerjevih oper (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Griegova ura (radijski orkester). — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Mladinska ura. Velikonočni običaji v Dalmaciji (prof. Mirko Avsenak). 18.20: Kako si napravim terarij. II. del (Miroslav Zor). 18.40: Koncentracija gospodarstva (Milan Valant). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Prosvetno de-

lo Andrije Jovanovića (Gavra Milošević). — 19.50: Šahovski kotiček. — 20.00: Operni zvoki (radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Operni zvoki Četrtek, 25. marca: 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Plošče. — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10: Orgelski koncert (Blaž Arnič). — 10.45: Plošče. — 11.30: Otroška ura: Velikonočne zgodbe in pesmi (Vinko Bitenc). — 12: Radijski orkester. — 13: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 16: Pomlad v vrtu: Tulipani in narcisi (Jože Kregar). — 16.20: Koncert Akademskoga nevskega kvinteta. — 17: O pasijonski procesiji v Skofji Loki (profesor Franc Planina). — 17.20: Popoldanski koncert (sodel. Franja Bernot-Golobova in radijski orkester). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Skoplje kot kulturno in vzgojno središče (dr. Pavlovič). 19.50: Harfa solo (plošče). — 20: Trpijenje Gospodovo (po besedilu koruškega kneta-poeta Andreja Drabosnjaka iz leta 1818 za radio priredil profesor Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralne družine; vmes plošče). — 21: Ibert: Pristanjanja (plošče). — 21.15: Sonatna ura čelista Bogomira Leskovića. — 22: Čas, vreme, poročila, spored.

Petek, 26. marca: 19: Čas, vreme, poročila, spored. — 19.30: Nacionalna ura: Vuk Karadžić in Slovenci (dr. Maks Robič iz Ljubljane). — 19.50: Rihard Wagner: Somrak bogov — žalna koračnica (plošče). — 20: Žalostinke (prenos iz ljubljanske stolnice). — 20.20: Radijski orkester. — 21.15: Koncert religiozne glasbe (sodelovala bosta frančiškanski cerkveni zbor in radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored.

Sobota, 27. marca: 12: Religiozne pesmi in skladbe (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored. — 13.05: Odlomki iz Verdijevega »Requiem« (plošče). — 16.30: Prenos vstajenja iz trnovske cerkve. — 19.10: Iz Händlovih oratorijev (plošče). — 19.30: Radijski orkester: Slavnostni koncert. — 21: Reorodirani koncert na orglah. — 21.15: Velikonočne pesmi (šentpetrski cerkveni zbor). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pihalni kvartet: (Janko Gregorc I. klarinet, Raubar II. klarinet, Turšič fagot, Fran Dolinar rog).

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719 Cenena, a dobra **Shoock-Profi** zapetna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov zapetnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—

Zahtevajte veliko cenik, da ga dobite zastoj in poštne prosto. Velike izbira ur, zlatane in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna ul. v Švic

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

ZA POMLADANSKO SEZIJU

je pravkar dospela velika izbira krasnih štofov za ženske in moške obleke, zato vas najvjudneje vabim, da me o priliki počastite s svojim cenj. obisom ali inaročilom. Cene strogo solidne. Priporoča se Savnik Anton, Škofja Loka.

TRENSKOTI - VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE, SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

Veliko noč rabite lahke obutev

59 **7420-10**
Novost! Elegančni trener-čevlji iz tla-
fina, z lepim okrasom v zeleni in rjavini
barvi. Elastično podplateno gum. podpla-
tom. Stanejo samo Din 59.-

12 **45380-04**
Za lepše drse najprikladnejši in najje-
nejši otroški platneni čevlji z usnjatim
podplatom. Od štev. 19-20 Din 12.-, od
28-35 Din 15.-

29 **2962-44863**
Lahke in močne otroške sandale z naj-
boljšega materiala s usnjatim podpla-
tom. Stanejo samo Din 29.-

29 **2325-44793**
Zadnji model elegantnih čevljev iz semisa
s špango, z lepim okrasom, usnjatim pod-
platom in poltrajnim petom. Stanejo
Din 129.-

59 **5842-05**
Otrokom za svetlo priliko, lakaste
čevljičke s špango. Od štev. 37-38
Din 59.-, od 31-34 Din 69.-

59 **2967-44800**
Udobne in lahke moške sandale s usnjatim
podplatom in gumijastom petom Din 59.-

129 **2305-64231**
Elegantne čevlje za spreho in oblake od
črnega semisa s usnjatim podplatom in
poltrajno peto Din 129.-

79 **5305-09**
Za elegantno damo! Čevlji iz semisa z oč-
sobo peto in lepim okrasom. Din 129.-

79 **2927-44884**
Najnoviji spornadanski model za go-
spode. Iz finega perforiranega boksa in
z močnim usnjatim podplatom Din 79.-

89 **5827-44841**
Elegantni moški poltrajni iz finega tel-
boksa s usnjatim podplatom in gumij-
astom petom. Črne ali rjave Din 89.-

109 **937-64842**
Trpejni moški čevlji iz močnega boksa z
gum. podplatom. Brez okrasa Din 79.-

Bata

Mali oglasi

KLEPARSKEGA VAJENCA
iščem. Gorupič Konrad, Novo mesto.

Zenam, ki živijo na deželi

je potreben ženski list »Žena in doma«, ki
zabava in poučuje žene in dekleta, može in
fante. Stane skupaj s polo za ročna dela in
kroje samo 18 Din za četrt leta. Eno šte-
vilko dobite brezplačno, če sporočite svoj
naslov upravi, Ljubljana, Dalmatinova 8-D.

»Postanek otroka in njegov razvoj«

Ljubezen, ki jo goji mati do svoje dece, je
vzvišena in čudovito lepa. Zato se hoče vsa-
ka žena poučiti o postanku otroka, o njego-
vem rojstvu in razvoju. Knjiga stane samo
30 Din. Naroča se pri upravi »Žene in do-
ma«, Ljubljana, Dalmatinova 8-D.

»Mož in zakon«

Vsi želimo, da bi bil naš zakon resnično
srečen. O tem, kaj je potrebno storiti za za-
konsko srečo, vam pojasni knjiga »Mož in
zakon«. Dobe jo samo odrasli za 30 Din. Na-
ročnice »Žene in doma« jo dobe za polovič-

no ceno. Naroča se pri upravi, Ljubljana,
Dalmatinova 8-D.

Kadar je bolezen v hiši

potrebujete knjigo »Nega bolnikov in prva
pomoč pri nezgodah«. Stane 30 Din, naročni-
ce jo dobe za polovično ceno. Naročite jo
pri upravi »Žene in doma«, Ljubljana, Dal-
matinova 8-D.

»Kako naj kuham«

To vprašanje dela vsaki ženi skrbi. Te skrbi
se pa iznebite, ako naročite to knjigo. V knji-
gi je 500 kuharskih tajnosti. Stane samo 30
Din. Naročite jo pri upravi »Žene in doma«,
Ljubljana, Dalmatinova 8-D.